

Војнопензионерске теме и дилеме

ЗАУСТАВИТИ РЕАЛАН ПАД ПЕНЗИЈА

У наредним месецима треба очекивати да се обрачун пензија реши по принципу аутоматизма, то јест да просечна пензија верније прати просечне плате и инфлацију. Дошло је и време да се држава изјасни када ће вратити закинути део пензија. Што се војних пензија тиче, најправедније би било вратити их у Фонд за социјално осигурање војних осигураника.

Када је пре готово годину и по уведена тзв. швајцарска формула за обрачун пензија, то није донело очекивани спокој међу најстарије грађане. Тај метод требало је трајно и праведно да реши усклађивање месечних примања пензионера са платама запослених у јавном сектору и да надокнади инфлацију која се појавила после претходног обрачуна. Истину за вољу и тада су поједини економисти указивали на чињеницу да постоји мањкавост у „чаробној“ формули. Наиме, педесет одсто од раста плата у јавном сектору и исто толико од инфлације није тачна мера за „дуге стазе“. Неке државе што примењују швајцарску формулу, уочивши трендове у одвијању параметара за обрачун, ревидирале су бројчане величине. Тако се негде увећање пензија обрачунава 60 или 70 одсто од раста плата.

Никола Алтипармаков из Фискалног савета је за један дневни лист изјавио да би са становишта државне касе било одрживо да се остане при швајцарској формули.

„Прорачуни показују да је то дугорочно одржив модел. Пре кризе имали смо иницијативу владе и синдиката да се швајцарска формула коригује како би пензије расле више од оног што формула обезбеђује јер смо имали привредни раст. Став Фискалног савета је да ако хоће тако да коригују формулу, онда би она требало да одражава не само ефекте раста, већ и кризе, па ако пензије расту више када иде добро, да онда прате надоле и када је криза. Да је остао процењени раст БДП-а то би онда значило рецимо корекцију модела тако да се 75 одсто пензија усклађује са растом зарада, а 25 одсто са инфлацијом. Сад пошто је криза, претпостављам да би требало обрнуто, 25 одсто са зарадама, а 75 одсто са инфлацијом. То је све питање друштвеног договора и међугенерациске солидарности, али да решење буде фискално одговорно“, објашњава Алтипармаков.

Он се осврнуо и на идеју да се просечна пензија фиксира за просечну плату. „То је недрживо, а и представља поређење неупоредивог. У просечну пензију улазе пољопривредне пензије које су минималне, затим пензије самосталаца који су свесно уплаћивали допринос на минималну основицу. Ако би се правило поређење онда би се морале поредити старосне пензије запослених са просечном платом, а ту Србија у односу на регион уопште не стоји лоше“, напомиње Алтипармаков који не види могућност да се у условима кизе размишља о повећању пензија већем од оног што нуди швајцарска формула.

Просечна мартовска пензије у Србији (према подацима ПИО фонда од априла) износи 29.378 динара. То зна-

чи да је учешће ове пензије у просечној заради за све категорије пензионера на нивоу од 46,6 одсто. Ако се узме у обзир само Фонд ПИО запослених ова просечна пензија у просечној заради учествује с 49,7 одсто, код самосталаца с 44,9, док је уобичајено најнижа код пензионера ПИО фонда пољопривредника и учествује са свега 20 процената.

Будући да још није дошло до надоградње швајцарске формуле по којој би се сваки пут када просечна пензија падне испод 50 одсто од просечне зараде оне аутоматски усклађивале и враћале на овај проценат, реално је очекивати да пензије неће достићи 50 одсто просечне плате пре првог наредног редовног усклађивања.

Упућени у предлог измена и допуна Закона о ПИО чија је расправа завршена 2. априла од надлежних из Владе добили су одговор да су њихови предлози примљени к знању. За сада нема наговештаја да би пензије могле ванредно да се усклађују сваки пут када падну испод 50 одсто и то се вероватно неће мењати до краја године.

Уредовима пензионера формулисан је предлог да се припадљности убудуће усклађују 70 одсто с растом зарада и 30 процената с растом инфлације, како би се обезбедило спорије смањивање учешћа пензија у односу на зараде. Полази се од тога да су припадљности економска, а не социјална категорија, па као таква мора да обезбеди достојанствени живот за кориснике и не би смела да падне испод одређеног параметра.

Усклађивање припадљности по швајцарској формули почело је 1. јануара прошле године. Учешће просечног износа пензија у целој 2020. у просечној заради било је ниже него у 2019. за око два одсто. Током прошле године ни у једном месецу учешће није достигло 50 одсто, већ се кретало на око 46,3 процента у јануару, до 42 у децембру 2020, што је далеко испод предвиђених 50 одсто.

Уредовима пензионера подгревају се наде да ће држава у наредном периоду вратити новац који је одузет од пензија током четири године. Највише их тишти чињеница да су запослени, чија су примања значајно већа од оних која имају грађани трећег тоба, појединачно мање допринели стабилизацији државних финансија. Уз то, повећањем плата, они су већ после извесног времена достигли ниво пре умањења месечних примања.

Држава је изашла из финансијске кризе о чему сведоче бројне инвестиције у инфраструктуру. Све је више нових привредних објеката, све је више оних који својим доприносима pune државну касу. По схватањима већине пензионера, дошло је вре-

ме да им се држава одужи враћањем средстава одузетих од пензија. Многи сматрају да би то држава могла да учини у истом броју рата којима је сакупљен новац за попуну буџета.

Фискална стратегија за 2021. са пројекцијама за 2022. и 2023. предвиђа постепено враћање у равнотежу јавних финансија. Према виђењу Фискалног савета планирано је да се фискални дефицит са 8,9% БДП-а из 2020. смањи за три године на 1% БДП-а уз смањење јавног дуга са скоро 60% БДП-а на 56% БДП-а. Стратегијом се планира и велико побољшање структуре буџета тако што би се снажно смањило учешће државних субвенција и плата у јавном сектору у буџетским расходима, а повећало учешће јавних инвестиција. Конкретније, Стратегија каже да ће субвенције у 2023. да се номинално смање за око 20% у односу на 2021, а да ће плате у јавном сектору у наредне три године да расту мање од 5% годишње. По пројекцијама из Стратегије буџет не би оскудевао ни у пореским приходима пошто је прогнозирано да ће привредни раст у 2021. да износи 6%, а у 2022. и 2023. години 4%.

Раст БДП-а покретале би инвестиције приватног сектора за које се очекује да ће у наредне три године реално да расту више од 10% годишње. Главно питање, међутим, је да ли ће планирана макроекономска и фискална кретања (која су готово идеална) заиста и да се остваре.

Стратегија не дефинише довољно добро конкретне политике којим би се то обезбедило: 1) нису јасно представљене кључне мере Владе које би довеле до очекиваног снажног раста приватних инвестиција од 10% годишње и последишно релативно високог раста БДП-а; 2) не зна се како ће се у пракси ограничити раст плата у јавном сектору у средњем року кад држава такву политику не спроводи ни током кризе и 3) није приказан довољно чврст план темељног реструктурирања најважнијих државних и јавних предузећа које је неопходно за пројектовано смањење субвенција.

У наредним месецима треба очекивати да се обрачун пензија реши по принципу аутоматизма, то јест да просечна пензија верније прати просечне плате и инфлацију. Дошло је и време да се држава изјасни када ће вратити закинути део пензија. Што се војних пензија тиче, најправедније би било вратити их у Фонд за социјално осигурање војних осигураника.

Звонимир ПЕШИЋ



Министар Стефановић положио венац на Споменик Незнаоном јунаку поводом Дана Војске Србије

НЕСАЛОМИВА ЈАЧИНА ДУХА И ВОЉЕ

Изасланик председника Републике и врховног команданта Војске Србије потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић положио је 23. априла венац, уз војне почасте, на Споменик Незнаоном јунаку на Авали поводом Дана Војске Србије – 23. априла.

Министар Стефановић је венац положио у пратњи начелника Генералштаба Војске Србије генерала Милана Мојсиловића и команданта Ратног ваздухопловства и ПВО генерал-мајора Душка Жарковића, а у спомен-књигу уписао је: „Истрајан, поносан и храбар. Баш такав је наш народ. Опстао је, упркос бројним искушењима кроз векове, захваљујући несаломивој јачини духа и воље. Српски војник његово је оличење.

Наши бесмртни јунаци, и данас вам одајемо пошту, јер су ваша жртва и херојски подвизи незаменљиви узор јединицама и командама Војске Србије. Оставили сте им у аманет слободну отаџбину. Инспирисани вашим делима и данас часно носе војничку униформу и никада не посустају у борби за безбедну и бољу Србију. Били бисте поносни на њих.

Хероји, вечна вам слава и хвала!.

На Цвети 23. априла 1815. године у Такову је подигнут Други српски устанак, који представља историјску прекретницу у стварању модерне српске државе и војске.

Откривена спомен-плоча у част доктора Миодрага Лазића

НАРОДНИ ЛЕКАР

У Клиничком центру у Нишу откривена је спомен-плоча у част ратног хирурга и дугодишњег директора Ургентног центра у Нишу Миодрага Лазића. Отварању су присуствовали директор КЦ Ниш Миодраг Перишић и министар здравља Златибор Лончар.

Доктор Миодраг Лазић, познатији као доктор Лаза, преминуо је 14. априла прошле године, после 15 дана дуге борбе са коронавирусом.

Он је у опроштајној поруци, између осталог, рекао да је „отишао часно поштено“ и да је „као директор Ургентног центра два месеца пред пензију, стајао испред својих људи, драгих доктора и сестара“.

Перишић је истакао да је примаријус доктор Миодраг Лазић био велико име српске медицине и можда највеће име светске ратне хирургије.

„Спасио је на хиљаде људи у оном несрећном рату. Био је човек који није штедео себе и који је на крају умро зато што није штедео себе. Био је како је написао у

опроштајном писму, ‘увек у првим редовима’, рекао је Перишић.

Министар здравља Златибор Лончар је истакао да је Лазић био доктор од великог поверења, као и да је несебично помогао свима.

„Желим кажем породици да се обично каже да време може да лечи, али то се овог пута није десило. Не постоје речи којима може да се опише доктор Лаза. Не постоје ни осећања која могу да се опишу када помислим на њега. Док сам долазио овде, враћале су ми се слике колико је само пута био са нама. То је био човек који је сваког секунда био овде, који је знао да реши ситуацију и помагао је свима“, рекао је министар здравља.

Додао је да су људи који су присутни „само промисли оних који су желели да буду ту и да ми укажу част“.

„Желим посебно да скренем пажњу свим лекарима и здравственим радницима који ће бити запослени у Ургентном центру, да када прођу поред ове табле, да знају да имају велику обавезу и да раде где је и доктор Лаза радио. Да знају да морају и да оправдају поверење које су добили да би радили овде“, рекао је Лончар.

Нина Вујшевић, Лазићева ћерка истакла је да Ургентни центар у Нишу сасвим оправдано носи име њеног оца.

Осам деценија од Априлског рата

ВАЗДУХОПЛОВНИ ВЕТЕРАНИ У СЛАВУ ЈУНАКА

Ове године се навршило осам деценија од почетка Априлског рата. Вишеструко надмоћнијем агресору се, без обзира на издају једног дела својих припадника, храбро се супроставила војска Краљевине, а нарочито припадници ваздухопловства. И нису капитулирали...

Због ситуације изазване вирусом ковид 19 шестоаприлске комеморације су одржане у много мањем обиму.

Уз поштовање свих епидемиолошких мера, након Градоначелника Београда, министра одбране и Команде РВ и ПВО, венац на Споменик пилотима браниоцима Београда на Земунском кеју у име Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС) положио је Саша Јовановић. У име Удружења пилота „Курјаци са Ушћа“ венац је положила делегација предвођена Небојшом Гајићем. Удружење пензионисаних подофицира је представљао Драган Стојановић.

На иницијативу Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС) и уз подршку Команде РВ и ПВО, 204. ваздухопловне бригаде и локалне самоуправе општине Ириг, пре пет година, поводом 75-те годишњице од почетка Априлског рата, у Иригу је откривена Спомен-плоча пилотима Шестог ловачког пука који су се херојски супроставили многоструко јачем непријатељу...

Ни ове године, на 80-ту годишњицу, житељи Ирига, локална самоуправа, Српска читаоница и ваздухопловни ветерани нису заборавили на херојско дело припадника наше авијације, од којих је део полетао са ратног летелишта Крушедол-Прњавор у близини Ирига.

Испред Дома културе у Иригу свечано су положени венци код спомен плоче настрадалим пилотима. Венце су положили представници Општине Ириг и Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије.

У организацији Српске заједнице у Македонији Куманово обележена је 80. годишњица од јуначке погибје српских и југословенских пилота, који су у рану зору 6. априла 1941. године приликом напада фашистичке Немачке на Краљевину Југославију одлучно полетели и супроставили се вишеструко надмоћнијем непријатељу и том приликом положили своје младе животе на олтар отаџбине.

Венце су положили посланик у Собрању Македоније и председник Демократске Партије Срба у Македонији господин Иван Стоилковић, делегација Српске Заједнице у Македонији предвођена председником госпођом Горданом Јовић Стојковском, делегација Савета Општине Куманово на председницом Атином Мургашином челу са, делегација КУД Српски Вез вођена председником Далибором Китановићем, делегација СУБНОР-а Србије, као и делегација војних ветерана из Куманова. **М. Ракић**



Министар здравља Златибор Лончар и директор КЦ Ниш Миодраг Перишић

„Уложио је сав свој живот и труд у оснивање тог центра. На овај начин ће заувек да живи кроз оно што је створио“, рекла је Вујшевић.

Ана Лазић, Лазићева супруга захвалила је Удружењу пензионисаних припадника Војске и војних ветерана Србије на свему што су урадили да би њен супруг добио спомен-плочу у Ургентном центру.

Откривању спомен обележја присуствовали су поред породице и пријатеља доктора Лазе и ратни ветерани, чланови организације „Илиџански борци“ из Илиџе.

Извор: Н1

Дописне седнице Главног одбора и Скупштине УВПС

ЖИВОТ НЕ СМЕ ДА СТАНЕ

Много тога је променио вирус корона. Престала су масовна окупљања, људи живе на дистанци, а претња невидљивог непријатеља висила је као Дамоклов мач, уз нешто повољнију ситуацију после постигнуте масовне вакцинације становништва. Још дуго ће, вероватно, да хара вирус који је нашу планету завио у црно, па се не може очекивати брза нормализација живота.

У околностима какве јесу Удружење војних пензионера Србије чини све како живот организације не би стао. Између осталог припремљене су и реализоване дописне седнице Главног одбора и Скупштине УВПС. У дневном реду 9. дописне седнице Главног Одбора по тачкама изгледао је овако: (1) Усвајање записника са 8. дописне седнице ГлОд и извештаја о раду УВПС између 8. и 9. дописне седнице ГлОд Скупштине УВПС; (2) Упознавање ГлОд са извештајем Надзорног одбора о контроли материјално-финансијског пословања УВПС за 2020. годину; (3) Усвајање Годишњег финансијског извештаја УВПС за 2020. годину и Финансијског плана УВПС за 2021. годину; (4) Усвајање Годишњег плана рада УВПС; (5) Доношење Одлуке о додели признања УВПС (6) Потврђивање одлуке 01/Број 170-1 од 28.10.2020. г. председника УВПС о додели помоћи члановима УВПС који су оболели од ковида 19, измена и допуна Одлуке 01/Број 170-2 од 26. 2. 2021.г. и (7) Усвајање предлога Измене Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи

Дописна седница ГлОд Скупштине УВПС одржана је тако што су члановима тог руководећег тела достављани материјали по свакој тачки дневног реда, по којем ће се изјаснити у предложеном листићу за гласање, којег су потом били у обавези да до 31.марта 2021. г. доставе Извршном одбору ГО.

Извршни одбор је обрадио све достављене листиће за гласање и констатовао да је записник са претходне седнице Главног одбора усвојен једногласно. Такође је једногласно усвојен и извештај о раду између 8. и 9.седнице Главног одбора. Извештај Надзорног одбора је добио „зелено светло“ јер су сва 33 члана Главног одбора гласали „за“. Није било примедби ни на финансијски извештај УВПС за 2020. и 2021. годину. За годишњи план рада УВПС гласало је 30 чланова, а њих тројица били су уздржани. Предлог о додели признања такође је „прошао“ једногласно.

Гласање за потврђивање Одлуке 01/Број 170-1 од 28.10.2020. г председника УВПС о додели помоћи члановима УВПС који су оболели од ковида 19 и измене и допуну Одлуке 01/Број 170-2 од 26. 2. 2021.године било је једногласно „за“.

За предлог измене Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи и за његово достављање на усвајање Скупштини УВПС гласало је 32 члана од укупно 33 пуномоћника. Против је био, дакле, само један члан.

Дневни ред Скупштине УВПС имао је



само четири тачке: (1) Усвајање извештаја о раду УВПС у 2019. и 2020.години; (2) Усвајање извештаја Надзорног одбора за 2019. и 2020.годину; (3) Усвајање измене и допуне Правилника о рачуноводству УВПС и (4) Измена Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи УВПС.

Гласачки листић послало је 75 чланова и сви су били важећи. Извештај о раду подржала су 74 члана, док је један био про-

тив. Исти резултат је добијен прегледом гласања у вези са Извештајем Надзорног одбора за 2019. и 2020. годину. Измене и допуне Правилника о рачуноводству УВПС постале су важеће на основу 74 гласа. За измене Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи гласао је 71 члан, један је био

против, а три члана су се суздржала.

На основу верификованог гласања одлуке су постале пуноважне, и оне ће имати утицај на рад Удружења у наредном периоду.

Остаје празнина када је реч о живој речи и расправи које су одлика скупова, али се надамо да ће у месецима пред нама корона попустити и састанци постати део активности УВПС.

З. П.

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у марту 2021.године

ПРЕДЊАЧЕ ОБОЛЕЛИ ОД КОРОНЕ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 5. априла 2021.године, размотрио захтеве достављене у марту 2021. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Ужице ЈЗ: 33.000,00 – по члану 7.110,68 динара;
ОпОр Пирот ИД: 30.000,00 – по члану 12.646,91 –
ОпОр Пирот РС: 30.000,00 – по члану 15.657,73 –;
ОпОр Смедерево ТЈ: 30.000,00 – по члану 12.909,36 –
ОпОр Суботица ВС: 35.000,00 – по члану 8.380,00 –
ОпОр Ниш ГГ: 33.000,00 – по члану 11.350,66 –
ОпОр Крагујевац ВЗ: 33.000,00 – по члану 14.400,00 –
ОпОр Нови Београд БД: 33.000,00 – по члану 12.935,83 –
ОпОр Нови Београд ДР: 35.000,00 – по члану 10.286,00 –
ОпОр Нови Сад ШД: 30.000,00 – по члану 11.089,66 –
ОпОр Панчево ЈН: 33.000,00 – по члану 10.706,04 –
ОпОр Крушевац МГ: 30.000,00 – по члану 14.600,00 –
ОпОр Земун МБ: 33.000,00 – по члану 14.015,58 –
ОпОр Земун ЂЗ: 33.000,00 – по члану 11.177,58 –
ОпОр Земун РВ: 33.000,00 – по члану 13.686,26 –
ОпОр Нови Београд ОС: 33.000,00 – по

члану 11.842,50 –

ОпОр Ужице МС: 30.000,00 – по члану 13.762,00 –
ОпОр Крагујевац МБ: 33.000,00 – по члану 15.023,00 –

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника, без ограничења по издржаваном члану.

ОпОр Вршац БС: 30.000,00 –
ОпОр Ужице КМ: 15.000,00 –
ОпОр Пирот ГМ: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд МС: 20.000,00 –
ОпОр Нови Београд ЈС: 20.000,00 –
ОпОр Панчево ЛВ: 15.000,00 –
ОпОр Зајечар ИБ: 30.000,00 –
ОпОр Нови Сад МЂ: 12.000,00 –
ОпОр Вождовац РД: 15.000,00 –
ОпОр Чачак ПМ: 15.000,00 –
ОпОр Панчево ИБ: 6.000,00 –
ОпОр Ваљево ЖМ: 10.000,00 –
ОпОр Вршац РР: 15.000,00 –
ОпОр Ђуприја ЂД: 10.000,00 –
ОпОр Звездара ПВ: 15.000,00 –
ОпОр Пожега ББ: 15.000,00 –
ОпОр Панчево ШД: 15.000,00 –
Ц) На основу члана 3. став 2. Правилника.

ОпОр Суботица ЛГ: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд АЗ: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд ТС: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд МД: 25.000,00 –
ОпОр Крагујевац ВН: 25.000,00 –
ОпОр Нови Сад АД: 25.000,00 –
ОпОр Стара Пазова ММ: 25.000,00 –
ОпОр Стара Пазова СН: 25.000,00 –
ОпОр Крагујевац МС: 25.000,00 –
ОпОр Ужице МР: 25.000,00 –
ОпОр Ниш КК: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд ЈЗ: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд МН: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд БМ: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд ШС: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд ЂР: 25.000,00 –
ОпОр Обреновац АЗ: 25.000,00 –
ОпОр Бела Црква ИН: 25.000,00 –
ОпОр Суботица МБ: 25.000,00 –
ОпОр Панчево КК: 25.000,00 –
ОпОр Ниш ЂБ: 25.000,00 –
ОпОр Нови Сад ГС: 25.000,00 –

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 6. априла 2021. године. Захтеви који буду достављени од 1. до 30. априла 2021. године биће решавани почетком маја 2021. Године.

Извршни одбор

Нишки војни пензионери у време пандемије вируса корона

ПОТРЕБЕ НАМЕТАЛЕ РЕШЕЊА

Све оно што је снашло кориснике војне пензије, иницирало је прегршт мера и поступака како би се изашло у сусрет основним животним потребама. Та искуства значајан су путоказ у свакодневним активностима нишке организације војних пензионера.

Н рошло је више од годину дана, од када нас је задесило велико зло које се зове корона вирус. Није пандемија погодила само нас, него цео свет, а по ономе како се каже „баш ме брига за Јапан“, много нам је важније како да се боримо против ове болести, а да будемо конкретни – како да се Удружење војних пензионера Србије бори са овим злом, односно како једни другима да помогнемо.

Не можемо рећи да нас корона није изненадила. Она је ненадано бацила на плећа цео свет, јер ни једна пандемија није имала такве карактеристике, јер се о њој мало знало, а и данас се не зна довољно, већ се стално проучава и изучава, користе се искуства целага света, а све са циљем да се људски животи све више заштите и да корона што мање узима свој данак.

На самом почетку пандемије видело се да корона највише напада старију популацију, тако да су чланови нашег удружења, које има велики проценат старијих људи, били угрожени. Најтеже је било на почетку пандемије, јер се испоставило да смо много ослоњени на сами себе, а поготову је било најтеже када је уведено полицијски час, односно када је забрањено кретање лицима старијим од 65 година.

Градска организација УВПС Ниш, је одмах предузела мере и активности да се члановима што више помогне, а најважније је било да се очува људско здравље, да наши чланови буду снабдевени потребама за живот, те да им се помогне у извршењу неких обавеза. У почетку наведене активности нису биле лаке.

Председник Здравствене комисије ГрОд, др Витомир Панчић је био у сталној вези са Војном болницом, везано за све елементе здравственог обезбеђења. Одмах су почела да стижу упутства, како, где и када могу осигуранци да остварују здравствену заштиту. Та упутства су достављана Градском одбору, који није могао да користи своје просторије, па су она остављана код дежурног Дома војске, где их је преузимао благајник Ненад Тошић, који их је умножавао и достављао председницима месних организација,



Простор Дома ВС у Нишу стециште је војних пензионера

како би могли да упознају чланове своје месне организације. Када је Војна болница своја обавештења стављала на свој сајт, тада је било олакшано информисање.

Момак за све

Дешавало се да је нека обавештења секретар Топлица Илијић, путем СМС порука, слао председницима МО, као и појединим члановима, а све са циљем што брже упознавања са информацијама.

У руководству Градског одбор, једини који је имао мање од 65 година био је благајник Ненад Тошић. Може се рећи, да је он у том периоду био „момак за све“. Он је на свом бициклу кружио градом, од председника до председника МО и разносио потребна упутства.

Ни гласило „Војни ветеран“ нисмо могли да примимо у просторијама Градског одбора, јер Дом војске није радио, па је претплатничке примерке примао Тошић, бициклом носио кући, распоређивао их по организацијама, претплатницима и другим корисницима и после им уручивао, такође бициклом.

Питање обезбеђења животним потребама, набавка артикла за исхрану, подизање пензије, лекова представљало је посебан проблем, поготову код чланова који немају своје рођаке, па су за све те потребе морали да траже помоћ комшија, а посебно волонтера.

Питање волонтера је комплексно питање, јер су потребе биле огромне, а број волонтера је био ипак мали. Председник Удружења, Љубомир Драгањац, захтевао је да војни резервисти буду волонтери за војне пен-

зионере, али се зна да кад год наиђу велики проблеми држава одмах ангажује војску, што је било и у овом случају.

Такорећи није било места где се војска није ангажовала, почев од граничних прелаза, здравствених установа, државних институција, такорећи свугде. Нажалост, имали смо случајева да су се и војници разбољевали.

Војни пензионери у Нишу, имали су једну олакшицу, јер је генерал Симовић преко својих сарадника сваком пензионеру доделио по две маске. Била је то драгоцену помоћ, с обзиром да старије особе нису могле излазе ван кућа, а и набавка маски у граду у почетку је била немогућа или веома отежана.

Тешка овлашћења

Остало нам је да тражимо помоћ пријатеља, комшија и волонтера. Често су се позивали волонтери, али је увек следио одговор да су они за тешке случајеве, да их има мало. Било ко да нам подиже пензију, лекове, свуда су морали да дају овлашћења, што је у реду, премда је то старијим људима падало тешко. Постоји нешто што се зове поверење. Многи су чланови питали људе из руководства УВПС како да имају поверење у некога, кога први пут виде, а треба да му дају овлашћење да подигну пензију, набаве лекове и намирнице и друго. То је било реално питање.

У време короне дешавало се и оно најтеже: остајали смо без појединих чланова, које због ограниченог присуства сахранама нисмо могли да испратимо. Биле су и тоталне забране, само уз присуство родбине. Кад су некад биле блаже мере, трудили смо се да наше чланове достојанствено испратимо.

Испраћај преминулих другова никада није изостао, а у томе нам је много помогла цвећара „Оријентал“. Уколико није било могуће присуство сахрани, цвећара је, по нашем захтеву, полагала цвеће на гроб, уз све оно што смо захтевали. То је одраз дугогодишње сарадње.

Корона и даље траје и не зна се када ће јој бити крај, па је неопходна стална помоћ члановима, па макар колика она била. Главни и Извршни одбор УВПС су исцрпили сва средства како би помогли онима који су прележали корону, а у Правилник о додели солидарне помоћи уврштена је и допуна, по којој припада помоћ и породици преминулог члана породице војног пензионера.

Како су средства у Главном одбору исцрпљена, предложено је градским и општинским организацијама да уколико располажу новчаним средствима, могу помоћ и даље додељивати члановима који су прележали корона вирус.

Градски одбор УВПС Ниш је одржао телефонску седницу, на којој је одлучено да се за помоћ члановима који су прележали вирус корона определи 200.000,- динара. Средства ће бити уплаћивана на текући рачун подносиоца захтева. Уз захтев се прилаже медицински документ којим се доказује да је члан УВПС прележао корону, извештај о пензији Банке која именованом исплаћује пензију и фотокопија картице текућег рачуна.

Мр Милутин Пантелић

Ништа није тако силно ујединило православне хришћане света као Косово и Метохија, симбол достојанства, части, праведне борбе за слободан живот на прадедовским огњиштима и отпора сили и неправди

Порфирије,
српски патријарх



Васкршња посланица Српске православне цркве

РАДОСТ ВАСКРСА ОДАГНАЋЕ ТУГУ НАШЕГ ЖИВОТА

Све народе света задесила је опака болест изазвана невидљивим вирусом. Више од годину дана притиска нас туга која се уселила у сваку пору нашег живота и која је многе куће затворила

Наше мисли и молитве лете свих ових дана ка свима болеснима, а нарочито ка инфициранима вирусом ковид 19, као и ка свим лекарима и медицинском особљу, који се самопрегорно, ризикујући и свој живот, боре да спасу оболеле од короне и других болести, наводи се у Васкршњој посланици Српске православне цркве. „Браћо и сестре, све народе света, од Истока до Запада, и од Севера до Југа, задесила је ова опака и опасна болест изазвана невидљивим вирусом. Прошле године смо се надали да ће зараза брзо проћи. Нажалост, не само да није прошла већ је и у овој години наставила да хара широм света. Данас се молимо за оздрављење свих оболелих, као и за покој душа свих упокојених. Поштујући препоруке медицине, сами себе, и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо!“,

поручује се у празничној посланици коју су свештеницима, монасима и верном народу уочи Васкрса упутили патријарх српски Порфирије и архијереји СПЦ. У њој се поручује да је Васкрсење Господа Исуса Христа највећи догађај у историји видљивог и невидљивог света и да је зато он непоновљив догађај

- Васкрс је ново стварање, а за човека ново рађање, како се истиче.

„Најбитније је, браћо и сестре, да познамо дубину и висину тајне Васкрсења, да у њу верујемо и њоме се спасавамо. Не допустимо да нам празник Васкрсења Христова буде празник обичаја, као што често чујемо, већ празник новог живота, нове наде, нове твари. Управо на такво славље и весеље позива нас Црква“, наглашава се у посланици СПЦ.

Подсећајући на Христову беседу о

злим виноградарима, који су побили слуге које су обрађивале винограде и отели им вино, убивши у својој опијености разбојништвом и сина господара винограда, у празничној поруци вернима наводи се да после страхоте Великог петка долази радост новог винограда, новог живота. „Ово је ново весеље којим се побожно веселимо сви ми који кличемо: Христос васкрсе! Али, исто тако се радују са нама и сви остали хришћани, и сви који доживљавају Божју доброту, и сва творевина Божја. Позивамо вас, драга децо духовна, на радост Васкрсења како бисмо одагнали од себе тугу нашег живота, тугу која нас је, ево више од годину дана, притисла, тугу која се уселила у сваку пору нашег живота, тугу која је многе куће затворила. Устанимо, и веселимо се, и победоносно кличимо једни другима: Христос васкрсе!“, поручује се у посланици.

Радосни васкршњи поздрав упућен је духовној деци која живе широм света далеко од својих огњишта уз поруку да јачају унутрашње црквено јединство, а онда и оно национално, језичко и културно. „Посебно се молитвено сећамо наше напаћене браће и сестара на Косову и Метохији“, истиче се у посланици српске цркве, уз поруку да је са њима сав српски народ, али и сви православни народи и правдољубиви људи јер, како се додаје, ништа није тако силно ујединило православне хришћане света као Косово и Метохија, симбол достојанства, части, праведне борбе за слободан живот на прадедовским огњиштима и отпора сили и неправди. „Све верујуће синове и кћери поносне Црне Горе такође поздрављамо са Христос васкрсе! Њима се посебно обраћамо: са вама су наша љубав и наше молитве, драга децо духовна, јер сте ви у посебним приликама, боље рећи неприликама и невољама, у непрестаним духовним борбама. Нека вам, као и досад, васкрсли Господ Христос буде непоколебиви темељ ваше вере, вашег јединства и заједништва са свом вашом браћом и сестрама како у Црној Гори тако и у Србији и широм света. Молимо и благослови великих угодника Божјих, светитеља и чудотвораца Василија Острошког, Петра Цетињског и свих светих нека вас прате и буду са вама у свим вашим борбама за победу добра над злом, љубави над мржњом, јединства над поделама, светиње над мрзошћу духовне пустоши“, пише у празничној поруци СПЦ и додаје се: „Срдечно поздрављамо нашу браћу и сестре у Републици Српској и Босни и Херцеговини, у Хрватској, Словенији и Северној Македонији“.

С молитвеном жељом да празник над празницима, како се истиче, сви дочекају и прославе у духовној радости и телесној крепости, Васкршња посланица завршава се најрадоснијим поздравом: Христос васкрсе!

Ј. Ч.



Рад УВПС од 12. априла 2019.
до 28. фебруара 2021. године

ВИДНИ РЕЗУЛТАТИ У ГОДИНИ ПАНДЕМИЈЕ

Удружењу војних пензионера Србије сачињен је извештај о раду организације у протекле непуне две године. С обзиром на то да је извештајни период реметила епидемија вируса корона, тај документ доносимо у мери потребној да чланови стекну увид како је Удружење деловало и пословало.

У протеклом периоду тежиште рада Удружења било је на решавању статусних и системских питања, социјалног, здравственог и материјалног положаја корисника војних пензија, на организационој и нормативној доградњи УВПС за његово ефикасно и функционално деловање у решавању превазилажењу текућих питања из делокруга рада и предузимање мера заштите у 2020. од вируса ковид 19. Удружење је остало поуздан заштитник стечених права војних пензионера и у сложеним друштвеним условима деловања очувало је своје организационо и акционо јединство.

Услови у којима је деловало Удружење нису значајније промењени у односу на ранији период. Међутим, у 2020. и 2021. години они су знатно усложнени због ограничења кретања и мера заштите од вируса ковид 19. Дугогодишњи нагомилани проблеми и даље продубљавања економске кризе, а и односи између држава у региону и шире и даље негативно утичу на животне услове грађана Србије, а тиме и на положај и стандард војних пензионера и њихових породица. Наведени проблеми су, услед већег раста трошкова живота у односу на степен усклађивања пензија имали и неповољан утицај на финансирање активности УВПС.

На услузи члановима

У протеклом периоду корисницима војне пензије Удружење је пружало сваку стручну и другу помоћ, непосредно у Удружењу и у Оп-ГрОр на информисању и путем информација путем сајта Удружења и листа „Војни ветеран“ о свим статусним и другим питањима.

Удружење војних пензионера Србије је своје деловање у решавању проблема социјалног осигурања војних осигураника усмерило ка институцијама система, на законит, легалан и легитиман начин заштите права и интереса војних осигураника. Оваква оријентација, нажалост, у овом периоду није увек наилазила на подршку код једног дела корисника војне пензије.

Између последње две седнице Скупштине УВПС (2019/2020), Главни одбор је одржао четири седнице. На тим скупови-

И поред услова за деловање који су значајно деградирани од како влада пандемија вируса корона, организација војних пензионера постигла је запажене домете. Остварени домаћаји односе се на програмске активности у свим областима рада. Деловало се готово као у условима ратног стања, при чему је посебно до изражаја дошла међусобна солидарност чланова, наслеђена из времена активне војне службе из војних колектива.

ма, поред редовне активности на усвајању записника са претходне седнице, разматрани су и значајни актуелни проблеми у раду УВПС. Поред наведеног, разматрана су и питања здравствене заштите војних осигураника, решавање проблема из области стамбеног обезбеђења, расподеле станова и средстава солидарне и хуманитарне помоћи угроженим члановима Удружења.

Извршни одбор Главног одбора Скупштине УВПС за то време одржао је 12 седница, на којима је вршена редовна анализа рада Удружења, динамика и обим извршења задатака, усмеравао и испољавао непосредни утицај на рад градских и општинских организација УВПС директним учешћем на њиховим скуповима и информисањем о активностима удружења.

Председник УВПС је у циљу продубљавања сарадње са сродним удружењима у региону посетио организацију војних пензионера у Румунији (у Темишвару и Араду), где се састао са делегацијама Срба из тих градова. Делегација УВПС је на позив колега присуствовала обележавању 30-годишњице оснивања и рада Мађарског савеза војног пријатељства (савез војних пензионера). Са присутним делегацијама успостављени су срдачни контакти и обављени разговори у циљу унапређења међусобне сарадње. Домаћини су пружили информацију о начину функционисања Мађарског савеза војног пријатељства. Договорено је да се успостави и сарадња наших организација на локалном нивоу.

Активности од априла 2020. до фебруара 2021. године

Председник Удружења упутио је допис председнику Републике Србије господину Александру Вучићу, са молбом да се свестрано размотри питање изградње и продаје станова за припаднике снага безбедности под повољнијим условима. Између

осталог наведено је да је рангирање за купопродају станова је неправилно и нелегитимно, јер омогућава да кров над главом купе лица са минималним стажом чекања на стан (могуће и стан веће структуре и површине од припадајућих по Правилнику), а да без стана остану лица са стажом чекања на стан 20 и више година. Таквим решењем највише су оштећени војни пензионери, који због старости, информатичке необучености или непоседовања рачунара нису довољно брзо, или уопште, поднели пријаве на наведени сајт. Поред тога нема могућности да заинтересовани провере валидност ранг-листе стамбених интересената по времену пријављивања (као и структури и величини стана и друго), што, објективно гледано, може довести до злоупотребе и корупције у поступку препродаје тих станова.

У писму су изнета очекивања да председник Србије утиче на надлежне државне институције да анулирају ранг-листе сачињене по редоследу (времену) пријављивања и сачине нове, у складу са одредбама Правилника о решавању стамбених потреба у Министарству одбране и Војске Србије. Време пријављивања на наведеном сајту треба да буде релевантно само ако су сви остали параметри више кандидата – купаца исти.

Удружење се захтевом обратило председнику Републике Србије, председници Владе, министру унутрашњих послова и одбране и начелнику Генералштаба Војске Србије да се војни пензионери и припадници органа унутрашњих послова и безбедности ослободе обавеза, које су прописане чланом 50. Закона о оружју и муницији. У захтеву је наведен предлог да војни пензионери који су купили оружје или су га добили као награду – поклон током службе или при одласку у пензију буду ослобођени пореза и обавезе за пререгистрацију. То оружје за њих има велику



Због пандемије вируса корона више нема масовних скупова: поглед на салу Дома ВС у Београду приликом обележавања Дана УВПС



Жива реч је незамењива у комуницирању

афекциону вредност, као једина очувана веза са службом у којој су провели читав радни век. Предлог није прихваћен, али је за две године продужен рок за пререгистрацију.

Председник УВПС је у току 2020. године обишао више организација УВПС у циљу стицања увида придржавања мера заштите вируса корона.

У протеклом периоду, корисницима војне пензије, Удружење је пружало стручну и сваку другу помоћ, непосредно у Удружењу и у општинским, односно градским организацијама у информисању путем сајта и листа „Војни ветеран“, о свим статусним и другим питањима.

Пријем нових чланова

Од 1. марта 2019. године до 28. фебруара 2021. године у Удружење је примљено 277 нових чланова, а самостално је иступило њих 58.

Да би УВПС и даље деловало у иницирању и решавању статусних и других питања својих чланова, потребно је стално омасовљење пријемом нових чланова. И поред тога што је евидентан стални пријем нових чланова, присутан је и стални одлив.

Скупштина Удружења војних пензионера Србије усвојила је предлог а председник УВПС упутио захтев председници Владе Републике Србије за повраћај закинутог дела пензија за период 1. 1. 2014. до 1. 11. 2018. године.

Кабинет председнице Владе Републике Србије је обавестило Удружење да су предметни допис проследили Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарству финансија, на даљу надлежност, а да ће та министарства обавестити о даљем поступању.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је својим дописом обавестило Удружење да је чланом 4. Закона о привременом уређивању начина исплате пензија, утврђено је да су исплате пензија, извршене у складу са овим законом и да то сматрају коначним. Стога не постоји могућност да се изађе у сусрет предлогу.

Скупштина УВПС усвојила је предлог, а председник Удружења упутио захтев, министру за рад, запошљавање социјална и борачка питања и министру одбране да се неодложно приступи доношењу закона којим би целовито и аутономно у односу на цивилне прописе било уређено социјално осигурање војних осигураника.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, је својим дописом доставило став да је реформа пензијског система континуирани процес који се спроводи фазно, у складу са планским документима у одређеним сегментима. Када је у питању пензијско осигурање војних осигураника, за сада се не планирају измене, али да то не значи да када се стекну услови, неће спровести другачије регулисање права војних осигураника.

Уставни суд Републике Србије је на седници, свих судија, одржаној 25. априла 2019. године обуставио поступак по достављеној иницијативи за покретање поступка ради оценое уставности и сагласности са општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима Закона о привременом уређивању начина исплате пензија.

Правично одређивање пензија

Председник Удружења је, 27. септембра 2019. године, упутио допис председнику Републике Србије, господину Александру Вучићу, са уверењем да се свестрано размисли питање усклађивања пензија правично разреши са образложењем да је Предлогом Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему предвиђено повећање плата корисницима буџетских средстава за 8 до 15% а најављено повећање пензија од 1. 1. 2020. године за 5,4%. Плате су у периоду од 2014. до 2019. године повећане за 35 до 49%, а пензије са најављеним повећањем од 1. 1. 2020. године за 12,75%, што је више за 2,74 до 3,84 %. Заостајање у повећању пензија у односу на плате и према начину усклађивања пензија војних осигураника довело је до великог пада износа пензија у односу на плате официра и подофицира, тако да сада пензије у односу на плате износе око 60%, што је мање за 25 у односу на време када су отишли у пензију.

На основу изнетих разлога захтевано је да се предузму потребне мере да се повећање пензија правично разреши, односно да се диспропорције плата и пензија отклоне или битно умање, те да се донесе одлука о враћању неисплаћених износа пензија по Закону о привременом уређивању начина исплате пензија у месечним износима једнаким умањењу.

Дописом који је упућен председнику Републике Србије и прослеђен Министарству финансија на надлежност и поступање, министар финансија, господин Синиша Мали, није пружио одговор, већ је коментарисао начин усклађивања пензија у земљама Европске уније и како ће се пензије усклађивати од 1. 1. 2020. године.

Захтевом Министарства одбране тражено је, да поводом Дана ослобођења Београда у Другом светском рату, 19. октобра 2019. године, учествује и један подешалон војних ветерана са 101 војним ветераном. Удружење је у складу са траженом подацима организовало подешалон војних ветерана који је учествовао у приказу способности Војске Србије поводом обележавања Дана ослобођења Београда.

Начелник Генералштаба Војске Србије, генерал Милан Мојсиловић је писмом захвалио председнику Удружења Љубомиру Драгању и војним ветеранима који су учествовали у приказу способности Војске Србије на доприносу и успешној реализацији манифестације.

Председник УВПС је присуствовао заједничкој вежби Приказ способности Војске Србије и Министарства одбране која је одржана у Нишу. На вежби је учествовао и ешалон војних пензионера са 75 чланова, чиме је УВПС допринео афирмацији одбрамбених припрема и подигао свој углед.

Председник УВПС Љубомир Драгањац посетио је 13. априла Општински одбор УВПС Бела Црква ради информисања о најновијим питањима из живота и рада, то јест деловања УВПС и Главног одбора УВПС у току 2020/2021. године и о утврђеним задацима који следе. Посебно је било речи о припремама за предстојеће редовне изборе.

Информисању су у име вршачке организације УВПС били је присутни председник Општинског одбора УВПС Владо Тадић и потпредседник Србобран Савић. Остали чланови Општинског одбора и Надзорног одбора нису могли присуствовати том састанку због прописаних мера и ограничења броја присутних на скуповима.

Председник УВПС Љубомир Драгањац изнео је сијасет података и чињеница, дајући и осврт на предузете мере код надлежних државних органа и институција у циљу решавања нагомиланих проблема у заштити права војних пензионера из домена пензијског и инвалидског осигурања, из области решавања питања у вези са закнутим пензијама, нерешеним питањима социјалне и здравствене заштите војних пензионера и чланова њихових породица, из делокруга стамбеног обезбеђења. Посебно је нагласио потребу нивелисања пензија према платама активних војних лица и враћања месечних примања на ниво 85 одсто од плате, како је то раније било регулисано одговарајућим законом.

Председник је у обраћању истакао да се УВПС свим силама бори да се војни пензионери поново врате у надлежност Фонда за СОВО и да се боље третирају у оквиру војноздравственог система.

Након обраћања председника УВПС, председник Општинског одбора УВПС Владо Тадић поднео је извештај о раду тог тела и о плановима за будући период.

Солидарност на делу

Што се активности и рада Општинског одбора УВПС Бела Црква у условима пандемије тиче, у току 2020/2021. године тежиште рада било је на решавању статусних питања из домена пензијског и инвалидског осигурања, побољшању животног стандарда кроз обезбеђење доделе пакета животних намирница посредством Црвеног крста и општинске управе.

Спровођење мера здравствене заштите од вируса ковид - 19 одвијало се у складу са упутствима Кризног штаба и препорука из УВПС. Редовно су контактирани чланови организације, породице војних пензионера, па и оне пензионисане старешине који нису чланови. Сврха је била како им помоћи у превазилажењу свакодневних проблема.

Млађи и покретни војни пензионери масовније су се одазвали да пруже помоћ старијим и тешко болесним око набавке прехрамбених артикала, подизања лекова и пензија путем овлашћења. За теже оболеле и непокретне пензионере позивана је хитна помоћ, када им је била потребна. Једнодушна оцена је да је у овом тешком времену победила хуманост.

За пружање помоћи, давањем информација у канцеларији Општинског одбора организовано је дежурство сваког понедељка и петка од 10 до 12 часова, које још траје. Телефон председника општинске организације активан је и доступан војним пензионерима непрекидно 24 часа.



Општинска организација УВПС
Бела Црква у актуелно време

ЖИВОТ ОМЕЂЕН АДМИНИСТРАТИВНИМ ЗАВРЗЛАМАМА

Војни пензионери и чланови њихових породица за вађење једног зуба плаћају 600, а за његово лечење 1.200 динара. Да би војни пензионер добио упут за ВМА или ВМЦ, треба печатом оверени папир да плати 300 динара. Финансијским издацима треба додати и превозне трошкове до Београда и назад. Да ли је реч о дискриминацији, просудите сами.

Министарство одбране, то јест Управа, за снабдевање Републике Србије и Дом здравља Бела Црква, као што је познато, 6. новембра 2006. године склопили су уговор о пружању услуга здравствене заштите војним осигураницима и члановима њихових породица. Такође је склопљен и уговор о издавању лекова војним осигураницима и члановима њихових породица.

Занимљиво, а чудно је то што су уговором обухваћени стоматолошки прегледи, а и конзервативни и зубнопротетски радни (репература зуба и поправка тоталних протеза). У свакодневној пракси зубна ординација не врши било какве интервенције према уговору. Добијен је одговор да је то тако регулисано на нивоу покрајине, па је оваквим поступком прекршен постојећи уговор са Домом здравља. Створен је јаз који, барем за сада, није превазиђен. Војни пензионери и чланови њихових породица за вађење једног зуба плаћају 600, а за његово лечење 1.200 динара. Да би војни пензионер добио упут за ВМА или ВМЦ, треба печатом оверени папир да плати 300 динара. Финансијским издацима треба додати и превозне трошкове до Београда и назад. Да ли је реч о дискриминацији, просудите сами.

Реликти прошлости

Да ситуација буде тежа, побринула се администрација: за вађење зуба у Дому

здравља или за друге стоматолошке интервенције Фонд за СОВО посредством зрењанинског гарнизона не врши рефундацију утрошених средстава. Због тога је веома важно да се ово питање под хитно реши на релацији војног здравства и Дома здравља Бела Црква.

Снабдевање лековима је задовољавајуће. Извесни приватник од Дома здравља откупио је апотеку, сачинио уговор са Министарством одбране, тако да се не плаћају лекови са позитивне листе које рецептима прописује изабрани лекар.

Војни пензионери и чланови њихових породица поседују превазиђене здравствене књижице. За чланове породице сваке године здравствене књижице морају се носити у гарнизон Зрењанин, ради овере важности. Ако се књижице носе на оверу, путни трошкови и једна дневница износе 4.600 динара. Ако се пак на оверу шаљу поштом, на повратак књижица чека се готово месец дана.

Сасвим се оправдано поставља питање зашто се коначно не установе нове електронске књижице, зашто војни пензионери ослоњени на цивилно здравство нису увезани у јединствени електронски система, као и цивилни пензионери. Много би значило када би се редовна терапија у електронском облику уписивала у књижице на четири или на шест месеци, а не да се сва-

ког месеца иде код изабраног лекара по рецепте.

Председнику УВПС предложено је да се пронађе могућност да се убудуће здравствене књижице оверавају у Панчеву или у Фонду за СОВО. Најбезболније би било трајно решење према којем би се војним пензионерима издавале електронске књижице и да они буду у електронском систему регистровани као цивилни пензионери.

Проблематична додела станова

На састанку је подржана идеја да се Правилник о стамбеном обезбеђењу промени, то јест да се превазиђе актуелна пракса. Нелогично је да војни пензионери чекају на стан 22 и више година, а млади припадници ВС и остала два подсистема безбедности откупљују станове, па их чак одмах и продају. Не поштује се ранг-листа, а време чекања на стан изгубило је сваки смисао, јер „брзи прсти“ решавају све. Актуелно решење је неодрживо и ствара велики револт код војних пензионера. У међувремену преминуо је не тако мали број пензионисаних војних старешина, а да нису породици решили стамбено питање.

Од како је заувек из војнопензионерских редова отишао Константин Арсеновић, у Народној скупштини готово да не може ништа да се чује о проблемима који тиште популацију на којој је почивала одбрана земље.

Све чешће војни пензионери постављају питање зашто се не решавају закинуте пензије од 2014. до 2018. године.

Људи се позивају на прописе и стечено право да примају пензије у висини 85 одсто од плате одговарајућег активног припадника система одбране. Минулих година дошло је до умањења војних пензија, зависно од чина, и до 25 одсто.

Посебне проблеме донео је закон о пререгистрацији оружја. Процедуре је исувише компликована, а цео процес изискује значајне трошкове. Логично је било да се пензионисане старешине лише тог административног поступка. Посебно је споран порез на оружје. Они који су цео радни век провели у војсци, користећи купљени пиштољ као службу, требало би да буду ослобођени пореза, као што је то случај са припадницима МУП-а.

Многима је кост у грлу и то што Републички Фонд ПИО војним пензионерима не издаје решења о висини пензије. Када би имали папир на којем је прецизно написано који су елементи урачунати у пензијски основ, све би много било лакше. РФ ПИО шаље извештаје о пензији из којих се види само висина месечних примања и реализација трошкова. Последња решења о висини пензија добијена су крајем 2007. године од Фонда за СОВО. Од РФ ПИО – никада!

Општинска организација УВПС Бела Црква пружа пуну подршку

Главном и Извршном одбору у решавању горућих питања из живота и активности војних пензионера. У укупним активностима посебно место има очување традиција и остварења права заснованих на Уставу, законима и подзаконским актима који штите права војних пензионера. **Т. В**

Сједница Управног одбора црногорских војних пензионера

У СРЕДИШТУ СТАМБЕНА СИТУАЦИЈА



Управни одбор црногорских војних пензионера

Након девет мјесеци, а по ублажавању епидемиолошких мјера одржана је сједница Управног одбора. Сједницом је председавао Жељко Вукић. Прво је позвао да се минутом ћутања ода почаст бројним пензионерима преминулих од короне а затим је усвојен већ достављени дневни ред за сједницу.

У уводном дијелу председник Вукић је детаљно говорио о оствареним програмским садржајима за прошлу годину и отежаним условима рада. Дејствовало се, рекао је Вукић, дописима, телефоном, електронском поштом, СМС порукама, али се радило. Редовно је уплаћивана чланарина, једнократна новчана помоћ, а информације о раду ишле су путем писане ријечи и штампаних гласила.

Вукић је образложио стамбену проблематику која 25 година тапка у мјесту, тако да је и даље око 250 војних пензионера без стана.

Војни бескућници, како их називају, имају снажан осјећај да су запостављени, јер много брже рјешавају стамбено питање цивилни пензионери и изабеглице који се финансирају из разних фондова. На недавном разговору са делегацијом војних пензионера министарка одбране је обећала да ће Министарство одбране детаљно анализирати стамбену проблематику, и како пронаћи рјешење.

Делегација Удружења недавно је била на разговору у Фонду пензијско-инвалидског осигурања Црне Горе. Том приликом истакнута је добра сарадња по бројним питањима, али када се повео разговор о исплати заостале разлике пензија, директорица је кратко рекла да су војни пензионери исплаћени. Међутим, тужбе су почеле да се позитивно рјешавају и дио пензионера је већ исплаћен. Неком је ово зашметало, па је десет судија Врховног суда зауставило позитивна рјешења.

Било је ријечи и о реализованом финансијском плану за прошлу годину и о плану за ову. Домаћинским располагањем, чла-

нарина општинским организацијама редовно је уплаћивана. Исплаћени су захтјеви за једнократну новчану помоћ и подмињени сви трошкови пословања. Због мање одржаних сједница преостали дио новца из прошле, пренет је за ову годину. Завршни рачун правовремено је урађен.

У расправу са одређеним предлозима, сугестијама и захтјевима укључили се и председници општинских организација; Марко Раичевић, Радош Жугић. Павле Павловић, Енес Мулић, Добрислав Бајовић, Ђорђе Трајчевски и Жарко Ђукић. Они су истакли да је и у отежаним условима рад свих органа био веома добар. Међутим, учесници у расправи су исказали незадовољство због неразумијевања Министарства одбране, да већ једном испуни своју обавезу и ријешити стамбено питање војних бескућника.

Услиједила дебата како у септембру обиљежити 28-годишњицу оснивања и рада Удружења војних пензионера, уз поштовање епидемиолошких мјера. Прилагођено новонасталим условима Свечано ће се обиљежити датум оснивања организације.

Председник Скупштине Екрем Клепо предложио је да се годишња Скупштина одржи почетком мјесеца децембра, када треба анализирати двогодишњи рад и усвојити план за 2022. годину.

У закључцима је наведено да тежиште треба имати на рјешавању стамбене проблематике, да се достојно обиљежи 28-годишњицу Удружења, припреми и одржи сједница годишње Скупштине Удружења, да адвокати наставе са тужбама за исплату разлике пензија, да се 9. маја и 13. јула положи вијенци на Споменик партизану борцу на Горици, да се позову старешине које су пензионисане да обиђу Удружење и учлане се. На крају је упућен позив војним пензионерима да приме вакцину и тако допринесу сузбијању пандемије.

Радивоје Здравковић

Генерал Милан Мојсиловић, начелник Генералштаба ВС

ОБАВЕЗНИ ВОЈНИ РОК ЈЕ РЕШЕЊЕ ЗА НЕУТРАЛНОСТ СРБИЈЕ

До краја године војска ће имати 18 самоходних хаубица „нора Б-52”.
– У септембру вежбе и са Русима и Американцима

Војска Србије је данас, имајући у виду шта смо од наоружања увели у употребу и за шта смо се обучили, много јача него што је била прошле године. Знајући чиме ћемо све, захваљујући разумевању и ангажовању врховног команданта ВС и председника републике, Министарства одбране и владе, бити опремљени у наредном периоду, могу да кажем да ћемо наредне године бити значајно јачи него сада. Из године у годину, ВС се убрзано мења набоље и тај тренд ће се наставити. Као начелник Генералштаба изражавам захвалност врховном команданту ВС и Министарству одбране за уложене напоре и енергију на јачању ВС у целини, рекао је у интервјуу за „Политику” генерал Милан Мојсиловић, начелник Генералштаба ВС.

Докле се стигло са анализом могућности поновног увођења обавезног служења војног рока?

Пратећи савремене изазове, ризике и претње безбедности са којима се суочава Србија, као и промене на геополитичком плану, Народна скупштина је крајем 2019. донела нове стратегије националне безбедности и одбране. Иако се у овим документима изричито не спомиње враћање обавезног служења војног рока, у Стратегији одбране је изражено опредељење Србије да се заштита и остваривање одбрамбених интереса заснива на моделу тоталне одбране, као свеобухватном одговору система одбране на изазове, ризике и претње безбедности значајне за одбрану Србије, и то првенствено ослонцем на сопствене снаге и потенцијале. У складу с наведеним опредељењем, Генералштаб ВС је, сагледавајући задатке које се постављају пред систем одбране, анализирао актуелни модел попуне мирнодопске и ратне војске и потребе за његовим прилагођавањем. Иако је садашњи модел добровољног вршења војне обавезе дао позитивне ефекте у првим годинама своје примене, првенствено због великог интересовања младих да се по одслужењу војног рока запосле у ВС, али и због чињенице да је и кандидатима женског пола пружена могућност да служе војни рок, применом принципа добровољности део укупног регрутног потенцијала није оспособљен за одбрану земље, па се подмлађивање и адекватна попуна резервног састава намећу као императив у подизању одбрамбених способности ВС. Враћање обавезног служења војног рока, кога се нису одрекле ни многе богатије државе, једно је од решења за унапређење квалитета ка-



(Фото А. Васиљевић)

дровске и старосне структуре ратних јединица ВС, уз истовремено оспособљавање најширег дела становништва за одбрану земље и поступање у ванредним ситуацијама. Лично сматрам, а то је и став Генералштаба ВС, да је у условима војне неутралности обавеза служења војног рока са оружјем дугорочно решење које ће задовољити потребе мирнодопске и ратне војске. Наравно, одлука о враћању обавезног војног рока није искључиво војно питање и за њено доношење је потребан шири друштвени консензус.

Да ли ће професионални војници и даље бити ослонац ВС?

У складу са досадашњим опредељењима и концептом попуне јединица ВС, без обзира на то да ли ће се донети одлука о наставку обавезног служења војног рока или не, професионални војници ће и даље бити кључни ослонац команди и јединица у извршавању мисија и задатака ВС. Уколико се донесе одлука о враћању обавезног служења војног рока, модел попуне ВС биће комбиновани. У претходном периоду су учињени осетни помаи за унапређење како материјалног статуса и стандарда припадника ВС, тако и услова рада, чиме се директно утиче на задовољство припадника ВС. У више наврата су повећана примања, баш овог месеца је било нелинеарно увећање зарада којим су највећу повишицу добили војници а најмању официри. Започело се и са масовном станоградњом за припаднике снага без-

бедности. Конкуренција на тржишту рада је јача него раније, младим људима се пружа више могућности за запослење у привредним субјектима који могу понудити бољу зараду, па систем одбране мора учинити додатне напоре да професионалце задржи у свом строју и привуче квалитетан кадар. Наставићемо са унапређењем статуса и стандарда припадника ВС. Професионалним војницима се мора пружити извесност, када је реч о радном односу. Једна од идеја је да им се после одређеног броја трогодишњих уговора о запослењу на одређено време, рецимо три, обезбеди запослење на неодређено време и могућност да у пензију, по испуњењу услова, оду из ВС.

Да ли ће се ВС вратити у неке градове, касарне, из којих је раније отишла, или ће доћи у нека места у којима раније није било војске?

Планирамо да у оквиру предстојећих организацијских промена формирамо више нових јединица у источном и западном делу Србије. Већ је формиран 111. пешадијски батаљон у Лозници. Ове године ћемо отпочети са стварањем услова за формирање брдско-планинског батаљона у Прибоју, док ће се размештајем пешадијског батаљона у Пироту део јединица вратити у тај град. Ако се уведе обавезни војни рок, биће и нових гарнизона.

Шта нам можете рећи о оклопно-извиђачком батаљону и другим новим јединицама ВС?

Оклопно-извиђачки батаљон је самостална јединица Копнене војске опремљена оклопно-извиђачким аутомобилима БРДМ-2МС као основним борбеним средством. Формиран је средином 2019. године и налази се у Нишу. Батаљон реализује задатке прикупљања обавештајних података и обавештајне подршке јединицама Копнене војске. Формирани су и самоходни топовско-хаубички артиљеријски дивизион 155 мм „нора Б-52”, тенковски батаљон опремљен тенковима Т-72МС, 353. извиђачка ескадрила са наоружаним даљинским управљаним ваздухопловима ЦХ. Предстоји нам формирање 211. брдско-планинског батаљона. Подсећам и да је Специјална бригада претходно преформирана у 72. бригаду за специјалне операци-

је и 63. падобранску бригаду, а Баталјон војне полиције „Кобре“ у Одред војне полиције специјалне намене „Кобре“, и да су ове јединице сада непосредно потчињене начелнику Генералштаба ВС, чиме је поједностављено командовање специјалним снагама и скраћено време њиховог реаговања.

Недавно сте са представницима САД разговарали о билатералној војној вежби, о каквој активности се ради, када и где ће бити одржана?

Билатерална вежба Оружаних снага САД и ВС биће изведена на полигону „Међа“ и у ваздушном простору Србије, у септембру ове године. Реч је о вежби падобранских јединица током које ће се увежбавати снабдевање из ваздуха уз коришћење ваздухоплова Војске Србије и Оружаних снага САД за десантирање терета. Имајући у виду да је процес непосредног планирања вежбе тек отпочео, сценарио вежбе, број и састав учесника нису још углавном одређени.

Да ли ће ове године ВС учествовати на руско-белоруско-српској вежби „Словенско братство“ и руско-српској вежби БАРС (када и где ће бити одржане ове активности)?

У плану је да припадници Војске Србије ове године узму учешће и у трилатералној вежби „Словенско братство“ и билатералној вежби „Братство авијатичара Русије и Србије – БАРС“. „Словенско братство“ се ове године одржава у јуну на територији Руске Федерације, уз учешће Војске Србије и оружаних снага Русије и Белорусије, док ће се БАРС, који се од 2015. изводи наизменично у Русији и Србији, одржати у септембру у нашој земљи.

Шта ће од новог наоружања ВС добити у току ове и наредне године?

Током ове и наредне године очекују се значајне испоруке наоружања и војне опреме за ВС, како из домаћег развоја тако и из иностранства. Када је реч о производима домаће одбрамбене индустрије, очекује се испорука нових количина оклопних борбених возила „милош“ и „пазар 3“, као и нових количина дигитализованог ракетног система „огањ“ и система ПВО „парсар“. Склопљени су и уговори о набавци нових количина самоходних топ-хаубица 155 мм „нора“ – имаћемо их 18 до краја

Професионалним војницима се мора пружити извесност, када је реч о радном односу. Једна од идеја је да им се после одређеног броја трогодишњих уговора о запослењу на одређено време, рецимо три, обезбеди запослење на неодређено време и могућност да, по уступању услова, оду у пензију из ВС

ПРАТИМО УПОТРЕБУ САВРЕМЕНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ У СУКОБИМА

У савременим ратовима и сукобима све је већа употреба најмодерније технологије. Шта је на вас од тих новина оставило посебан утисак и да ли Војска Србије „држи корак“ са тим великим технолошким променама?

Генералштаб ВС с пажњом прати и анализира употребу најмодерније технологије у савременим сукобима. Посебну пажњу изазива масовна употреба даљински пилотираних ваздухоплова и ефекат њиховог дејства по кључним средствима ратне технике, али и могућности, односно немогућности система противваздухопловне одбране да се изборе са овом претњом. У том контексту, истичем да је ВС већ почела процес опремања борбеним даљински пилотираним ваздухопловима и другим беспосадним платформама, али и средствима за њихово неутралисање, што сложићете се говори о правилно одређеним приоритетима опремања. Посебну пажњу поклањамо безбедности у сајбер простору и обуци наших припадника. Трудимо се да пратимо трендове у развоју и примени најмодерније војне технологије, и у складу с могућностима и ресурсима којима располажемо имплементирамо савремена решења у свакодневни рад и обуку припадника ВС.

ове године, наоружаних беспосадних платформи, балистичко-заштитне опреме и нове палете стрељачког наоружања и муниције различитог калибра. Оклопна борбена возила „пазар 3“, која су већ у наоружању 2. и 4. бригаде Копнене војске, до краја године стижу у 3. бригаду Копнене војске, а потом следи опремање једног од батаљона 1. бригаде Копнене војске овим средством.

Осим тога, у току су активности на реализацији набавке нових количина наоружања и војне опреме из иностранства. Стратегијски циљ је да се РВ и ПВО у потпуности опреме онако како приличи потребама земље која је војно неутрална. Приоритети у набавци су системи противваздушне одбране малог и средњег домета, као што је „мистрал“ француске производње, које одликује висока вероватноћа уништења циљева и могућност увезивања у јединствен систем ПВО ради заштите целокупне територије Србије, као и савремени противоклопни ракетни системи.

Да ли активности тзв. косовских безбедносних снага као што су изградња базе у близини Косовске Митровице и њихово евентуално присуство дуж административне линије између КиМ и централне Србије угрожавају безбедност у покрајини, каква је сарадња са Кфором на терену по овим и другим питањима?

Једнострано предузете мере и активности привремених институција самоуправе у Приштини не доприносе безбедности на територији Косова и Метохије, а посебно

на северу покрајине где је већинско српско становништво. Недопустиво је присуство лица наоружаних „дугим цевима“ и тешком опремом на северу без сагласности Кфора и представника Срба. Планови тзв. косовских снага безбедности за изградњу базе на брду Црнуша с правом изазивају забринутост српског становништва. ВС и безбедносне службе Србије прате ситуацију на терену. Блиско сарађујемо са Кфором, који у складу са Резолуцијом 1244 и потписаним споразумима, ВС препознаје као јединог партнера у обезбеђењу административне линије и гаранта безбедности за српско становништво на КиМ, као и заштиту нашег националног, културно-историјског и верског наслеђа. Сарадња ВС и Кфора од кључног је значаја за безбедност српског становништва на Косову и Метохији и безбедно и сигурно окружење, како у покрајини, тако и у захваћу административне линије.

Војска је дала велики допринос сузбијању епидемије ковида 19, посебно током ванредног стања. У којој мери је пандемија отежала свакодневно функционисање и спровођење планова ВС?

Свакако да је пандемија заразне болести ковид 19 представљала изазов за нормално функционисање и ВС, посебно на самом почетку, али су еластичност командовања, правовремена израда планова и доследно предузимање свих противепидемијских мера у јединицама и установама ВС омогућили да планске циљеве достигнемо и у овако сложеним условима. Иако су ради сузбијања и спречавања ширења ковида 19 и заштите живота и здравља људи отказане неке активности, пре свега из области међународне и цивилно-војне сарадње, ВС је и током пандемије реализовала све кључне задатке из своје три мисије, очувала, па чак и унапредила оперативне и функционалне способности. Војска је пружањем подршке цивилним властима дала значајан допринос у спречавању ширења ковида 19. За време ванредног стања, на овом задатку дневно је било ангажовано око 1.600 припадника ВС са више од сто моторних возила. Подсећам да је током ванредног стања Војска била ангажована на задацима обезбеђења здравствених установа, мигрантских центара и граничних прелаза, чиме је припадницима МУП-а омогућено да се посвете другим задацима. Такође, јединице АБХО обављале су дезинфекцију а уз све то морали смо да сачувамо спремност снага за хитно и брзо реаговање.

Сада је наше ангажовање мање, али и даље веома значајно, посебно када је реч о војном здравству које је део ширег система одбране. И даље штитимо себе и друге од ковида 19, а све наше активности спроводе се уз поштовање здравствених мера. У ВС се, као и у целом нашем друштву, вакцинација спроводи на добровољној основи, око 45 одсто нашег састава је вакцинисано а у целом систему одбране број вакцинисаних је око 60 одсто. Вакцинација се наставља и даље, а систем смо организовали тако да је вакцину могуће примити и у теренским условима. Нажалост, од почетка пандемије 27 припадника ВС је преминуло због последица ове опаке болести.

Милан Галовић
Извор: Политика



Поглед на будућност кроз двоглед демографа

БИЋЕ НАС МАЊЕ

До краја века предстоји прерасподела како „људских ресурса“, тако и глобалне економске моћи. Србија се у истраживању помиње само у графиконима који илустрирују демографске трендове: експерти са Универзитета Вашингтон предвиђају да ће нас на смени векова бити 4,14 милиона!

Највише ће нас бити 2064 - око 9,7 милијарди душа - а онда ће нас бити мање: око 8,8 милијарди на крају овог века, што свакако нису подаци који занимају само оне који се рађају данас да би улазак у 22. век прославили као 80-годишњаци.

Ово је главни податак једне од у новије време најдетаљнијих демографских пројекција коју је сачинио истраживачки тим Универзитета Вашингтон (име носи не по америчкој престоници, него по истоименој федералној држави на Западној обали, где му је седиште), а објавио Лансет, по свим критеријумима међу најпрестижнијим и најстаријим (основан 1823) медицинским публикацијама света.

Истраживање је, додуше, рађено пре пандемије која је уздрмала здравствене системе широм света, али истраживачи сматрају да пошаст ковида 19 неће битно утицати на предстојеће трендове који ће за резултат имати глобалну прерасподелу како „људских ресурса“, тако и економске, па, сходно томе, и политичке моћи.

Главни налаз који показује како ће демографски трендови утицати на оне геополитичке, јесте да ће Кина економски претећи САД тек 2035, али да се неће и привезати за трон највеће (по обиму БДП-а) економије света: Америка ће га повратити око 2098.

Истраживање је донело лоше демографске вести за 23 земље чије ће се становништво у следећих нешто ма-

ње од осам деценија више него преполовити.

Јапанаца ће бити упола мање

Јапан ће тако, са данашњих око 128 милиона, крајем века имати само 60 милиона житеља, док ће се Тајланд умањити са 71 на 35 милиона, Италија са 61 на 31, Шпанија са 46 на 23, Португалија са 11 на пет, Јужна Кореја са 53 на 27...

С друге стране, број Американаца ће, захваљујући имигрантима, умерено расти све до 2062, када ће их бити 364 милиона (према 332 милиона колико их је сада), да би на смени векова са малим плусом САД биле приближно ту где су и данас, са 336 милиона.

Посебно занимљива је пројекција која се бави двома данас неспорним демографским силама: Кином и Индијом. Прва ће изгубити круну најмногљудније, а друга ће је преузети, док ће обе имати знатно мање становника него данас. У том погледу, демографски виталнијом показаће се Индија, која ће са садашњих 1,38 милијарди људи спасти на 1,09 милијарди, док ће Кина имати тек нешто више од 700 милиона.

Кад је реч о радно активнима, Индија ће са 762 милиона на крају века пасти на око 578 милиона, чиме ће претећи Кину чија радна снага ће драматично опати, са око 950 милиона да-

нас, на само 450 милиона у 2100. години. Више радних руку и мислећих глава Индији ће омогућити да се са седмог места на светској листи економија попне на треће.

Кључни глобални демографски проблем данас је опадање такозване стопе рађања, просечног броја деце које жена донесе на свет током свог животног века. То је донедавно био феномен само у земљама са високим животним стандардом, а налази овог истраживања показују да ће на крају века ова стопа бити недовољна за одржавање садашњег нивоа становништва у чак 183 од 195 земаља које су анализиране.

Тренутна стопа рађања на светском нивоу је 2,37, али ће на почетку прве деценије следећег века опати на 1,66, дакле знатно испод 2,1, колико је неопходно за просту репродукцију становника. Те стопе су данас иначе најдраматичније у Италији и Шпанији (1,2), као и у Пољској (1,17).

Африка и арапски свет обликују будућност

Значајан допринос смањењу фертилитета први пут ће дати сада демографски витална Африка, нарочито у подсахарском делу: од садашњих 4.6 рођења по жени, на само 1.6 до 2100. Још драстичнији демографски суноврат очекује Нигер, данашњи светски рекордер плодности - свака жена тамо сада у просеку роди седморо деце - што ће се до краја века смањити на само 1,8.

Професор Стајн Емил Волсет из Института за праћење и вредновање здравља (The Institute for Health Metrics and Evaluation - IHME), који је аутор извештаја, оцењује да су „економске и геополитичке импликације ових предвиђања суштинске“ јер сугеришу да ће смањивање броја одраслих у радном добу оборити стопе раста БДП-а које могу да изазову велика померања глобалне економске моћи до краја века. „Спречавање смањивања броја становника ће вероватно постати приоритетна брига многих нација“, закључује професор.

Др Ричард Хортон, главни уредник Лансета, сматра пак да ће 21. век донети „револуцију у причи о људској цивилизацији, при чему ће нашу будућност обликовати Африка и арапски свет, док ће се утицај Европе и Азије смањити. На крају овог века свет ће бити мултиполаран, са Индијом, Нигеријом, Кином и САД као доминантним силама. Биће то један сасвим нови свет, за који бисмо морали да се припремамо већ данас“.

Србија се, иначе, у овом истраживању помиње само у графиконима који илустрирују демографске трендове: експерти са Универзитета Вашингтон предвиђају да ће нас на смени векова бити 4,14 милиона!

М. Бекин

Извор: Глас осигураника

Из ратног дневника генерал-пуковника Небојше Павковића

ДРУГИ ДАН ПАКЛА

Није било времена за размишљање јер је авијација и даље дејствовала по циљевима у зони Армије. Очекивао сам да ће се напади авијације одвијати у таласима, са дужим прекидима. Међутим, очигледна намера НАТО-а је била да првих неколико дана (3–5) реализује постављене циљеве и обезглави и уништи команде и јединице Треће армије и Приштинског корпуса.



Одмах после поноћи, пуковник Старчевић је јавио да је Радио-телевизија Србије пренела саопштење председника Савезне владе, Момира Булатовића, о проглашењу ратног стања. Саопштење је поновљено мало касније. У најави је речено да је Влада, сходно уставним овлашћењима, прогласила ратно стање, а затим саопштење председника:

„НАТО пакт је вечерас извршио агресију на СР Југославију, извршен је напад на једну суверену земљу против свих принципа и норми међународног права. Због тога, из стања непосредне ратне опасности, Савезна влада донела је одлуку о проглашењу ратног стања. Ова одлука ступа на снагу одмах. Влада позива све грађане, припаднике ВЈ и полиције, савезне и органе република чланица, предузећа и друге субјекте одбране, да извршавају своје уставно право и законом предвиђене дужности у одбрани суверенитета и независности СР Југославије. Савезна влада истовремено позива све грађане да мирно, одговорно и савјесно испуњавају своје радне обавезе и тиме дају допринос у одбрани СР Југославије.

Савезна влада се већ обратила Савету безбедности ОУН са захтевом да заустави агресију НАТО-а и да осуди овај вандалски чин. Ово је акт без преседана у међународним односима, супротан и Повељи ОУН, и као такав угрожава мир и стабилност у региону и на европском континенту.“

Саопштење сам примио са олакшањем, јер сам био сигуран да ће оно „узбиљити“ стање у целој земљи.

Није било времена за размишљање јер авијација и даље дејствовала по циљевима у зони Армије. Очекивао сам да ће се напади авијације одвијати у таласима, са дужим прекидима. Међутим, очигледна намера НАТО-а је била да првих неколико дана (3–5) реализује постављене циљеве и обезглави и уништи команде и јединице Треће армије и Приштинског корпуса. Починем да осећам шта су „масовна дејства“ и „непрекидна“ дејства. НАТО авијација се смењује у таласима, са малим паузама и у интервалима, које још нисам могао да „уочим“. Крстарећи пројектили и наводеће ракете још увек експлодирају на Космету.

Оваквим начином дејства циљ је уништење јединица ВЈ и МУП-а. Међутим, иако је у овој фази агресије бомбардовање селективно и на изабраним циљевима, оно угрожава и становништво. Може да изазове панику и натера да напусте своје домо-



Хавијер Солана и Весли Кларк приликом издавања наређења за почетак агресије

ве и крену ка Албанији и Македонији, као што су то радили и протеклих година.

Без страха током првог удара

Предвиђено је да ова фаза траје пет дана. Пет „дана пакла“, експлозија, пламена, фијука гелера, дима, крви, меса, поломљених костију, рушевина... Пет дана нашег Приштинског корпуса. Прошло је тек пет часова како траје. Треба издржати пет дана.

Из јединица стижу извештаји да међу војницима нема масовних губитака у јединицама на положајима одбране, нема страха и панике. Нема уништених и обезглављених команди и уништених центара везе. Уништене су празне зграде и објекти јединица, које не можемо да сакријемо и заштитимо.

За сада се не остварује замисао да ће обезбедити ШТС да подигну масовну оружану побуну од 100.000 људи. Шиптарске терористичке снаге су под контролом, у „клопци“, а јединице Армије на терену невидљиве за НАТО авијацију.

Око 3.15 часова позвао сам породицу у Београду. И добио. Прво што сам чуо је: „Ово је страшно, гађају и Београд“. Објаснио сам да не паниче и да не иду у колективна склоништа, јер тамо није пријатно а ни сигурно.

„Боље да останете на отвореном простору или у стану, јер авијација неће гађати стамбене блокове“, саветовао сам. Оставио сам их у уверењу да ће све бити у најбољем реду, иако знам да су остали преплашени и сами. Требало је да их збринем и одведем на неко друго, сигурно место од стана у Београду.

У 3.30 часова, са генералом Лазаревићем и обезбеђењем, кренуо сам у један од објеката, у коме је смештен део старешина са Истуреног командног места „3“. Шеф обезбеђења, пуковник Ловре, довео нас је у кућу Небојше Радовановића, у самом центру града, у близини гарнизонске амбуланте. Тамо смо затекли групу официра из Одељења безбедности Треће армије Приштинског корпуса и пуковника Ацу Томића, начелника 14. контраобавештајне групе Управе безбедности ГШ ВЈ.

После краће размене информација о досадашњем току агресије НАТО-а на СР Југославију и понашању ШТС, известили су да, према њиховим сазнањима, у Приштини су остали само др Ибрахим Ругова и Фехми Агани, док су сви остали напустили Космет. Пре него што сам отишао у собу за одмор, разговарао сам са дежурним Оперативног центра Приштинског корпуса. Известно је да у јединицама Корпуса нема проблема и да се задаци реализују по предвиђеном плану. Био сам задовољан што су припадници Треће армије и Приштинског корпуса, храбро и без страха, прихватили први и, до сада у свету незабележен, удар из ваздушног простора.

Авиони НАТО-а су и даље били на небу изнад Приштине. Повремено су се чуле експлозије у околини и на ширем простору око града. Кућа у којој смо се налазили, по ентеријеру и функционалности пружала је добре услове за угодан живот. Да није авиона, који непрекидно „зује“ изнад наших глава и повремених експлозија, боравак у овој кући би био пријатан. Власник куће није био ту. Са породицом напустио

је кућу и Космет. Склонио је децу из овог пакла.

Пошао сам да се истуширам и да покушам да у миру размислим о свему и да се припремим за сутрашња искушења, у дану који је већ увелико почео.

Угодно купатило и топла вода, за тренутак су ме удаљили од стварности. Нисам чуо звуке авионских мотора и експлозије. Помислио сам: „Боже, да ли је могуће да неко нормалан на прагу 21. века донесе одлуку да без икаквих разлога изврши овако бруталну агресију на једну земљу и да ли му је за то било потребно 19 војно најмоћнијих земаља света“.

Немогућа мисија

Био сам уморан, али сан није долазио. Иако сам психички био припремљен за агресију на нашу земљу, тек сада сам почео да размисаљам о ономе што се десило последњих неколико сати. Соба у поткровљу имала је прозор на таваници. Са рукама испод главе гледао сам у небо, слушао звуке авионских мотора и размисљао. Догодило се нешто што претходних година нисам могао ни да претпоставим. Знао сам да је агресија НАТО-а на СР Југославију припремана последњих неколико година. Применом различитих садржаја који су саставни део доктрине „сукоба ниског интензитета“ полако се „плела“ мрежа око наше земље. У војним доктринама великих сила реализује се ради изазивања и управљања кризама, ради постизања циљева оних који управљају мултинационалним капиталом. Ако на тај начин не постигну постављене циљеве предвиђају употребу оружаних снага. У глави је почео да се „врти филм“ о садржајима које сам учио, а касније и предавао полазницима Школе националне одбране, коју сам завршио 1988. године у чину потпуковника.

Сетио сам се, не само књиге, него стране и пасуса где се говорило о новој доктрини „сукоба ниског интензитета“.

Током 1993/94. године обављао сам дужност начелника Катедре оператике. То је најважнији предмет из области ратководства. Са сарадницима, а пре свега са пуковником Трипом Чечовићем, за потребе обуке слушалаца Школе националне одбране, разрадили смо модел задатка на тему „Стратегијска употреба војске Југославије у одбрани СР Југославије“. Био је то један од најобимнијих и најкомплекснијих задатака који су разрађени у Школи. Моделиран је управо на тему могуће агресије НАТО-а на СР Југославију. Војни стручњаци и полазници Школе оценили су овај задатак-пројекат високом оценом. Приликом разраде задатка, коришћени су стварни, аутентични, подаци о снагама НАТО-а, оружаним снагама суседних земаља и Војске Југославије, односно њихове реалне могућности. Коришћени су најактуелнији подаци, прорачуни и достигнућа из области доктрине, стратегије и тактике скоро свих војски Европе и војске САД. Међутим, приликом решавања задатка дошло се до више могућих варијанти решења и резултата, који су показали да СР Југославија и њена Војска немају никакву шансу да се одбране од НАТО агресије. Сви упоређујући подаци и фактори савременог боја били су на страни НАТО-а. Одбрана од удара из ваздушног простора и са дистанце била је нерешива

енигма. Чињеница да су НАТО снаге биле у могућности да са великих даљина и висиона откривају и гађају циљеве на простору СР Југославије, у било које доба дана и ноћи, а да ми нисмо могли да их на време откријемо и парирамо, за нас је била „немогућа мисија“. Међутим, дефинисали смо циљеве који су могли да ублаже потпуно уништење ВЈ и ублаже последице: (1) сачувати живу силу и материјално-техничка средства од масовних удара агресора из ваздушног простора и са дистанце и створити услове за успешно супротстављање копненим снагама агресора; (2) наметнути агресору дуготрајан и исцрпљујући рат, ангажовањем свих расположивих људских и материјалних ресурса земље.

Сачувати људе и технику

Сетио сам се, не само књиге, него стране и пасуса где се говорило о новој доктрини „сукоба ниског интензитета“.

Те циљеве и задатке сам поставио у Одбрамбеној операцији Треће армије. Тежиште је да се сачувају људи и техника за могући судар са снагама НАТО-а на копну. Ту смо имали реалне шансе да се супротставимо. У копненој агресији на земљи је све другачије. Значајно се смањују предности агресора у односу на наше снаге. Ми смо на својој територији, коју добро познајемо, и имамо мотив да је бранимо. Наши војници су добро обучени и оспособљени, као и војници НАТО-а. Али наши војници су храбри и неустрашиви. Имамо одличан командни и старешински кадар са ратним искуствима. Наша техника на земљи, тенкови, оклопни транспортери, артиљеријска оруђа и ПВО системи за мале даљине, ништа не заостају за њиховим. Можемо да се носимо са њима и да користимо предности које нам пружа терен.

Оно што може да буде наша предност је чињеница да је агресор осетљив на губитке, нарочито у живор сили. То је мултинационална војска, чије владе тешко да могу да објасне својим грађанима зашто њихови синови гину на нашем простору.

У 5.05 часова чуо сам карактеристичан звук прелета борбеног авиона. Неки су одлетели на север, а десетак је кружило око Приштине. Замишљен, гледао сам кроз прозор у небо и звезде и покушавао да уочим авионе агресора. Размишљао сам да је почела још једна судбоносна битка за опстанак српског народа и државе и питао се да ли је ово нови „Косовски бој“ или „Други Косовски бој“? Тероризам на Космету, последњих неколико година подржан од светских центара моћи, угрозио је интегритет и уставно уређење Србије и СР Југославије и темељне вредности српског народа. Агресија на нашу земљу може лако да запали регион. Шиптарски сецесионизам и тероризам лако се може пренети и на околне суседне земље, пре свих Македонију и Грчку. Питао сам се да ли се иза одлуке земаља чланица НАТО да без одобрења Савета безбедности ОУН изврши агресију на суверену СР Југославију крије намера за наруши интегритет ОУН. Команда НАТО-а је предузела агресију на СР Југославију да би, наводно, спречила „хуманитарну катастрофу на Космету“, а операцију назвала „Милосрдни анђе“.

Као командант стратегијске групације, био сам забринут што се још ниједан од утицајних субјеката Међународне заједнице

це није супротставио агресији, осудио је и затражио прекид.

Из размисљања ме је тргло страховито подрхтавање куће и више снажних експлозија у њеној непосредној близини. Неколико авиона извршило је лансирање ракета на циљеве у Приштини. Док сам се спремао да напустим кућу, схватио сам да смо се суочили са тешком, сложеном и неизвесном ситуацијом, али да за припаднике Армије више нема одступања. Ту смо где смо, спремни да бранимо земљу по цену да ту дамо и своје животе. Осетио сам задовољно и опуштање. Вероватно, што више нисам имао разлога да се плашим за свој живот. На улици нови дан. Наизглед обичан, као јучерашњи. Међутим, реалност је другачија. Другачији је и неизвеснији и овај дан.

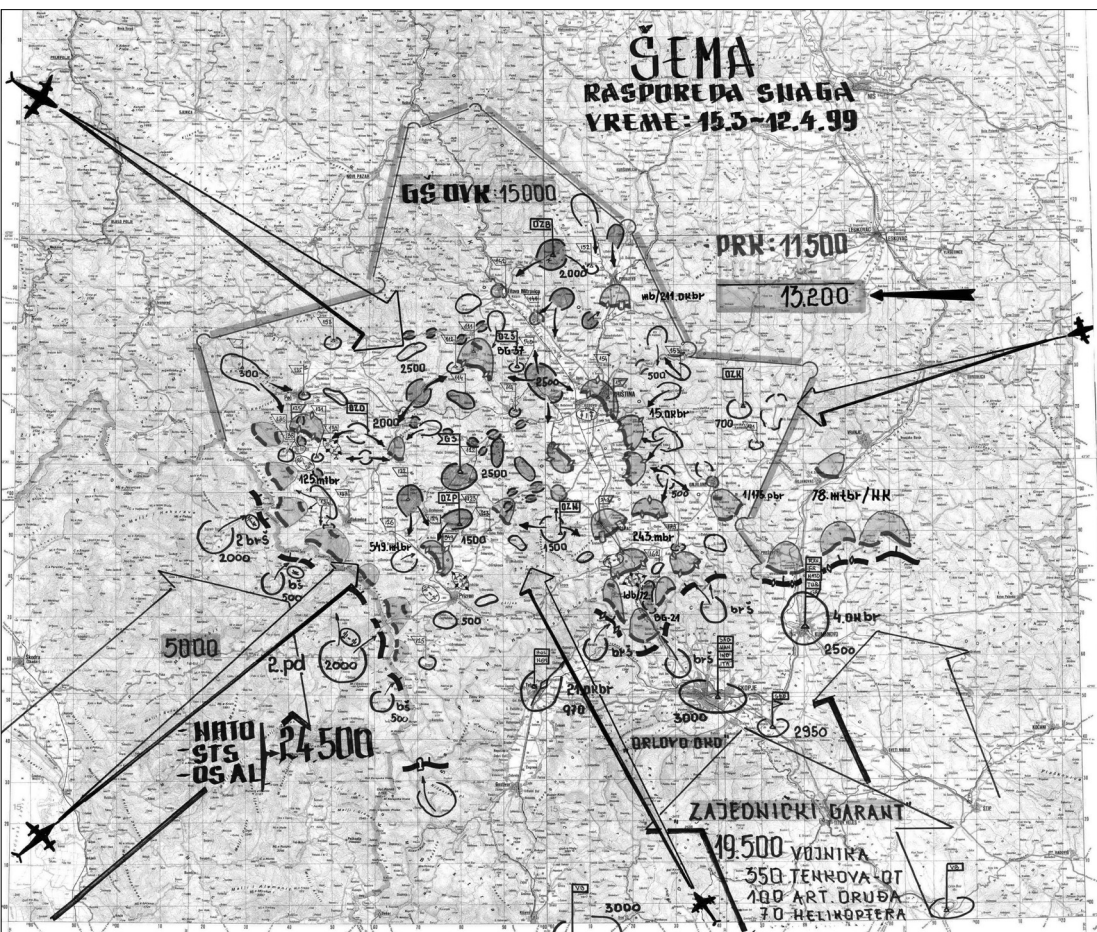
Приштина сабластан град

Генерала Лазаревића и мене дочекао је леп, сунчан и прохладан дан. Загушљив од дима који је густим црним облацима куљао из погођених резервоара Нафтне индустрије Србије и фабрике „Пластика“. Осећао се мирис барута који је штипао за очи. Возачу сам наредио да вози према Команди Приштинског корпуса. Уз пут сам испричао Лазаревићу о чему сам размишљао целе ноћи. Пожалио се да ни он није могао да спава. Закључили смо да ће НАТО у наредним данима појачати дејства и тежити да оствари потпуној изолацији простора Космета од Србије рушењем објеката на комуникацијима, пресецањем веза са Црном Гором, рушењем пруге, мостова и комуникација између њих. Треба очекивати ударе по цивилним објектима ради застрашивања становништва и „навикавања“ међународне јавности у свету да су дејства и жртве међу цивилним становништвом неопходни за увођење демократије у СР Југославији. Вероватно ће покушати да убаце специјалне снаге за припрему терена за довођење НАТО снага и консолидацију ШТС. На основу припрема које су извршене за прихват избеглица у Македонији и Албанији, настојаће да што више медијски експлоатише избегле Шиптаре, који се већ налазе у камповима. Упозорио сам Лазаревића да можемо очекивати и дејства по избегличким колонама које су на путевима Космета и да то припише нама. За време док говорим, Лазаревић на лаптопу прегледа неке текстове. До тада га нисам видео да користи лаптоп у возилу.

„Увезали смо све рачунаре у Приштинском корпусу са Командом Треће армије и Оперативним центром РВ и ПВО. То ми омогућује да могу слати писмена наређења у покрету и примати информације“, рекао је Лазаревић.

„Када можеш, напиши наређење да се на простору Косова и Метохије направи план израде и коришћења алтернативних путева и мостова, у случају рушења постојећих“, одговорио сам у шали. Он је то озбиљно схватио и одмах почео да ради на томе.

Док смо пролазили кроз Приштину обухвата ме језа. Нешто се дешавало у граду. Нисам знао шта, али сам осећао у ваздуху. Нешто није у реду, нешто недостаје. На паркингу испред Команде Приштинског корпуса, изненада, изнад наших глава пролетела су два пројектила, на висини не већој од 500 метара. У првом тренутку учи-



Карта обостраног распореда снага од 15. марта до 12. априла

нило ми се да су авиони, јер су се јасно уочавала крила и реп пројектила, а из задњег дела пламен. Биле су то два крстарећа пројектила. Очекивали смо да ће погодити неки циљ у близини Приштине. Међутим експлозије се нису чуле ни после пет-шест минута.

„Одоше на север. Како да ти из Оперативног центра нису јавили за њих?“, нашао сам се са Лазаревићем.

„Нисам гледао лаптоп, вероватно су послали информацију“, одговорио ми је.

„На улазу у Команду Приштинског корпуса питам: „Лазо, шта то недостаје у Приштини, због чега се осећам негодно?“

„Народ, господине генерале, народ. Видите да нема никога. Ја сам видео тројицу старца и петоро паса на читавом путу.“

„Тачно, то је оно што ме мучи. Народ се сакрио по кућама или је напустио Приштину. Град делује аветињски. Сада ће бити проблем ићи кроз напуштени град. Ко зна ко нас све и одакле гледа или нишани. Можда и овог тренутка“, одговорио сам.

Није ништа рекао, а ја сам знао да је разумео да мислим на снајперисте.

На Привременом командном месту Приштинског корпуса, у оперативной сали, уобичајена радна атмосфера. На улазу у салу сачекао ме је дежурни Оперативног центра Истуреног командног места Треће армије, пуковник Миле Станојковић, и кратко ми реферисао о догађајима од 0.00 часова 25. марта 1999. године до 5.00, и предао ми писани извештај Оперативног центра. Наредио сам да старешине Команде Армије дођу у Оперативну салу у 8.00 часова.

Жестоки напади

Читам извештај о ваздушним ударима НАТО авијације, који су извођени током ноћи по објектима: аеродром „Слатина“ са четири пројектила; стационарна чворшта везе „Јастребац“ и „Мокра гора“ са два и „Бутовачки брег“ са једним пројектилом; касарнама „Косовски јунаци“ у Приштини са два пројектила, „Девет Југовића“ у Ђаковици, „Цар Урош“ у Урошевцу са три, „Стефан Немања“ у Косовској Митровици, „Стеван Синђелић“ и „Комрен“ у Нишу, „Синковце“ у Лесковцу, „Цар Душан Силини“ у Призрену са два; објектима везе и ПВО „Голеш“ и „Шљивовички врх“ код Пирота; Аеродрому Ниш; Складишту „Влашки До“ у Сурдулици.

У зони Треће армије, НАТО је лансирао око 50 разних пројектила од којих 25 крстарећих ракета. Од дејства авијације НАТО погинула су три, а рањено девет припадника Армије. Већи број војних објеката је оштећен, а уништена је Метеоролошка станица и резервоар за воду у Приштини.

На основу информација Обавештајне управе ГШ ВЈ, командант НАТО-а, генерал Весли Кларк, наредио је да 25. март буде дан узастопних удара НАТО авиона и крстарећим ракетама по Космету. На територији СР Југославије удари авијације вршени су по градовима Краљево, Крагујевац, Панчево, Даниловград и по Букуљи код Аранђеловца.

На објекте у зони Треће армије извршено је шест налета НАТО авијације у групама 10 до 20 авиона и 23 беспилотне летилице.

У свим касарнама, поред војних објекта-

та, погођене су зграде МУП-а. У зони Нишког корпуса са седам пројектила гађана је Касарна „Синковац“ у Лесковцу, касарне „Стеван Синђелић“ у Нишу и „Илија Станимировић“ у Комрену код Ниша.

„Охладиће Вам се кафа“, упозорио ме пуковник Станојковић, који је седео преко пута мене и чекао да завршим читање информације.

„Нема везе, попићу је“, одговорио сам не подижући главу и додао: „Богами, ови ноћас нису седели скрштених руку“.

„Да, било је жестоко синоћ“, одговорио је пуковник.

Покушај насилног уласка у СРЈ

Наставио сам да читам информацију. Шиптарске терористичке снаге одмах са почетком агресије отпочеле су нападе на наше снаге на читавом простору. Све јединице Приштинског корпуса поступиле су по предвиђеном сигналу. Изненађени овом неочекиваном ситуацијом, схватили су да је пробој из окружења немогућ и после извесног времена се повукле на првобитне положаје. Агресију НАТО снага доживели су као своју подршку, очекују да ће брзо остварити своје циљеве. Један број терористичких снага у рејонима Глоговац, Србице, Косовске Митровице и Подужева је у току ноћи између 24/25. марта, неутрализован. Запаљена је

велика количина оружја, муниције, војне опреме и санитетског материјала и уништено више десетина бункера и осталих утврђења која су терористи користили за нападе на Војску и полицију. У рејону Чичавице, Бајгоре и Дренице пронађено је више стотина аутоматских пушака кинеске производње, снајпера са опремом за ноћно гађање америчке и немачке производње, муниције, митраљеза, ручних ракетних лансера, минобацача које су терористи бежећи одбацивали. Примећено је да су се терористи пресвлагали и бацали униформе са ознакама ОВК.

Шиптарске терористичке снаге из Албаније и Македоније, у рејону Карауле „Дева“, код Ђаковице, покушали су насилни улазак у нашу земљу. Сви покушаји су спречени.

Читајући Информацију сетих се расправа и неверице неких чланови Колегијума начелника ГШ ВЈ када сам реферисао „Замисао за одбрамбену и противтерористичку операцију Армије“. Било ми је непријатно да слушам коментаре неких генерала. Сада се замисао за понашање у првом дану агресије остварује.

Шиптарске терористичке снаге су изненађене и немоћне. Њихове намере да са почетком бомбардовања Космета масовним напади на јединице ВЈ на читавом простору Космета нанесу губитке, униште командна места и центре везе, неутралишу и униште артиљеријске јединице на ватреним положајима, заузму магацине муниције и минско-експлозивних средстава, изазову панику у редовима Војске, паралишу командовање и дигну шиптарски народ на масовну оружану побуну су пропали. Сада су окружени и немоћни.



Агресија НАТО-а 22 године после **УМОМ** **ПРОТИВ РАКЕТОМАНИЈЕ**

Западни војни савез на располагању је имао оружје треће, четврте, па и пете технолошке генерације, док је наша војска била наоружана борбеним системима друге генерације. НАТО је могао да користи неограничено обновљиве ресурсе за ратовање, а Војска Југославије могла је да рачуна само на скромне и необновљиве изворе.

ПИШЕ ЗВОНИМИР ПЕШИЋ

Више од две деценије сасвим је довољно времена да се са те дистанце утврде све важне чињенице везане за бруталну агресију вероватно у то доба најјаче светске војне алијансе на малу и неутралну земљу. Изговор за војну интервенцију био је толико нереалан, а преговори невешто фингирани како би се завршили неуспехом и тиме шанса за мир претворена у прљави рат. У „игру“ су САД вешто укључиле своје европске савезнике и нама суседне земље. Изазвана је криза на Косову и Метохији која је резултирала сепаратистичком побуном Албанаца, при чему је она вођена тако да се по сваку цену спречи Србија да употреби легалне снаге државне одбране и успостави ред на делу своје територије. Све то пратила је сатанизација српског народа и његовог државног и војног руководства.

Непосредни циљеви агресије НАТО-а на Србију (СР Југославију) били су обарање легитимне власти у Србији (СРЈ), посебно председника Слободана Милошевића и одузимање Косова и Метохије од Србије. Бивши министар иностраних послова СРЈ Живадин Јовановић сматра да тај рат највеће војне машинерије коју свет познаје иако је вођен на малом географском простору, имао је глобалне циљеве. САД су у

рату виделе шансу да успоставе америчко војно присуство на Балкану, као део стратегије војне експанзије на Исток; да из дефанзивног НАТО претворе у офанзивни савез, из регионалног у глобални савез. Јовановић још наводи планирано стварање преседана за употребу војне силе без сагласности Савета безбедности УН, да светски моћници ауторитет НАТО-а надредити ауторитету УН и ОЕБС-а, потом да остваре ревизију система међународног права после Другог светског рата, да очувају америчку доминацију у Европи и војно заокруже Русију, да легализују наметање јединственог модела унутрашњег уређења по рецепту САД.

ДУГЕ ПРИПРЕМЕ

Француски генерал Пјер Мари Галоа је на десетогодишњицу агресије НАТО-а на СРЈ написао „да је прекршена читава серија међународног права, што оставља једну велику црну мрљу на моралности западних сила, које су се понеле као што се понашају аутократије и које су их, у овом случају, чак превазиле по обиму“.

Посебну сазнајну вредност има чињеница да се са припремом за агресију отпочело много раније. Аутор истиче да су ратове против Југославије и Србије повеле ев-

ропске земље које су поражене у оба светска рата, а од њих преузела и наставила Америка. „Немачка је једва чекала да се докаже као војна сила, а Америка да освоји нове сфере својих војних и економских интереса. Отуда чувена база Бондстил на Косову да се нађе на путу будућег коридора осам, којим ће тећи нафта од Каспијског мора до Јадрана“, написао је Галоа. Мирис нафте је мирис свих ратова, од Ирака до Авганистана, говорио је и писао у својим студијама.

Занимљиво је да је НАТО планирао да нападне СРЈ у јесен 1992. године, али су догађаји на ратиштима у Хрватској и БиХ померили агресију за касније. Управо тада, претпостављајући какав ће модел агресије НАТО да примени, група инжењера у Војнотехничком институту у Београду отпочела је да ради на проналажењу технологије која ће на дугом путу до циља зауставити лансиране крстареће пројектиле. Мудрост се састојала у томе што се путање којима се самонаводе ракете поклапају са трасама река и путева. Замисао је била једноставна: на одређеним местима тих трајекторија поставиле би се нарочите мреже које би „упецале“ крстареће ракете, како не би стигле до програмираних циљева. Нажалост, идуће године (1993) је у

СРЈ наступила хиперинфлација, тако да су, суочени са проблемима egzистенцијалне природе, инжењери отишли на рад у иностранство. Идеја за парирање крстарећим ракетама остала је само на папиру.

УСЛУГА ЗА УСЛУГУ

Основна замисао за реализацију циљева агресије, према тумачењу генерал-пуковника у пензији Спасоја Смиљанића, у то време команданта РВ и ПВО, била је да се масовним ударима авијације и крстарећим ракетама за два до три дана онеспособи и разбије Војска Југославије и створе предуслови за следећи корак - остварење политичког циља. Са почетком удара НАТО-а из ваздушног простора, планирана је масовна оружана побуна Албанаца у окриљу терористичке ОВК. Терористичка ОВК је у остварењу циља добила „улогу“ копнених снага НАТО-а, са обећањем, ако добро „одигра улогу“ да ће по принципу „услуга за услугу“ добити независну државу „Косово“. Према анализи западних војних аналитичара, а и према изјавама појединих официра НАТО-а, снаге тзв. ОВК имале су задатак да означавају концентрације војних трупа СРЈ за ваздушне ударе НАТО-а и да „увлаче“ југословенску војску у борбу на отвореном простору и тако их потпуно изложе ударима авијације НАТО-а ради уништења. Са високим степеном поузданости може се тврдити да су копнене снаге НАТО-а распоређене на простору територије Македоније и Албаније, а по капитулацији Војске и државе СРЈ, имале задатак да запоседну Косово и Метохију и да се пред светом објави да је циљ агресије остварен.

План за агресију НАТО-а на СРЈ је завршен је августа 1998. године. Крајем октобра требало је да отпочне агресија, али су сателити и системи AWAKS показали да су критичног дана нестали циљеви у виду јединица ВЈ и крупнијег наоружања. Наиме, Војска Југославије је у то време дисперзивно измештала ратне материјалне резерве, а јединице ПВО и авијације промениле су своја места размештаја. Имајући у виду да ће са зимом облачност изнад СРЈ бити честа, чиме би „очи“ сателита биле замагљене, НАТО је одложио почетак агресије за пролеће 1999. године.

Вишедимензионални напади НАТО-а на Србију (СРЈ) 1999. године, организовани у склопу агресије која се косила са Повелем УН, 24. марта отпочела је ваздухопловна операција широкг размера. За извршење плана те операције одређене су снаге од 464 авиона, од којих је било 330 борбених и 134 помоћне авијације (до краја агресије укупан број ангажованих авиона достигао је бројку од 1.250). Рачунало се да ће са 450 крстарећих ракета бити остварен план, то јест да ће СРЈ капитулирати, али то није било онако како је планирано (употребљено је више од хиљаду). Ваздухопловне формације НАТО-а дејствовале су са великих висина, углавном изван домаћаја наших система противваздухопловне одбране. Употребљавани су високософистицирани пројектили изузетне прецизности, а међу њима и крстареће ракете лансиране са раздаљине од хиљаду и више километара. Према првим подацима, било је јасно да је агресија брижљиво и прецизно припремљена. На почетку агресије претежно су гађани објекти војне инфраструктуре, првенствено аеродроми.



Знимљиво је да је НАТО планирао да нападне СРЈ у јесен 1992. године, али су догађаји на ратиштима у Хрватској и БиХ померили агресију за касније. Управо тада, претпостављајући какав ће модел агресије НАТО да примени, група инжењера у Војнотехничком институту у Београду отпочела је да ради на проналажењу технологије која ће на дугом путу до циља зауставити лансиране крстареће пројектиле

На нишану су приоритетно биле снаге РВ и ПВО и Приштинског корпуса.

Прве крстареће ракете погодиле су 24. марта у 19.41 часова радарске станице за

рано откривање лоциране на Црном рту (Бар), на Копанику и код Качарева (Панчево). О том удару главнокомандујући снагама НАТО-а генерал Весли Кларк изјавио је: „Био је то синхронизовани напад. Хтели смо да ослепимо југословенску војску елиминишући радаре и да је онеспособимо уништавајући јој противракетне системе“.

У првом таласу, од 19.41 до 24.00 часа, ангажовано је око 150 борбених авиона и око 50 крстарећих ракета. У другом таласу (од 1.00 до 3.30 часова 25. марта) с две велике групе, по 20 авиона са западног правца, преко територије БиХ, и са северних праваца, преко територије Мађарске, једна група од око 10 авиона. Укупно је учествовало 50 авиона.

ХРАБРИ ПИЛОТИ

Авионима НАТО-а храбро су се супротставили наши пилоти који су управљали авионима МиГ-29. Међутим, због велике разлике у опреми авиона, нису имали значајнији учинак, осим што су показали решеност државе и њене војске да брани и одбрани слободу, територијални интегритет и суверенитет. Домет радарра и оружја авиона НАТО-а били су два до три пута већи од оног који су имали наши пилоти.

„Кренуо сам у сусрет огромној формацији, каква још није виђена у досадашњим

ратним дејствима. Осиноост агресорових пилота брзо је спласнула. Нећете веровати, али истина је да су испред мог авиона почели панично да беже, мењајући брзине и висине лета. Упркос огромном борбеном обезбеђењу њихових снага, која подразумева електронско ометање и пријем значајних података с авакса у реалном времену, те другим мерама, десио ми се пех који нисам очекивао. Догодио се квар на изузетно значајном уређају који више нисам могао да ставим у функцију. Али, зар би пилот који брани отаџбину тек тако могао да одустане. Стиснуо сам зубе и кренуо им у сусрет. Имао сам на уму сву децу и осталу нашу нејач коју треба заштитити од пројектила и смртоносних бомби...”, изјавио је за ратно издање листа „Војска“ потпуковник пилот Милорад Милутиновић.

Тих дана авионима НАТО-а супротставили су се још пилоти потпуковник Љубиша Кулачин, потпуковник Драган Илић, потпуковник Иљо Аризанов, потпуковник Миленко Павловић, потпуковник Слободан Перић, мајор Небојша Николић, мајор Живота Ђурић и капетан прве класе Зоран Радосављевић, који је погођен у ваздуху тако да није могао да се катапултира.

Четвртог дана наведено срушен је мит о невидљивости и недокучивој моћи америчког борбеног авиона стелт-технологичке Ф-117 А, који је био виђен као оружје за ратовање савременог доба. Црни соко се погођен пројектилом наше ПВО, заглибио у оранице сремског села Буђановци. Најбрижљивије чувана државна тајна САД пала је у руке стручњака Војске Југославије. Наша војска је прва и једина на свету која је оборила понос америчке технологије. Исте вечери када се то догодило, снимак РТС-а обишао је свет.

СРУШЕН АМЕРИЧКИ САН

Поуздано се зна да су погођена још два авиона тог типа, који су успели принудно да слете у Загреб, односно Тузлу. НАТО је после агресије из флотне листе одстранио управо три авиона Ф-117 А. После агресије преостали авиони тог типа стављени су „на клоцне“, да би три године касније био обустављен амерички сан, то јест одустало се од производње и употребе авиона Ф-117 А у чији развој су уложене силне милијарде долара. Посаду 3. ракетног дивизиона која је оборила Ф-117 А сачињавали су потпуковник Золтан Дани, потпуковник Ђорђе Аничич, мајор Борис Стоименов, капетан прве класе Сенад Муминовић, потпоручник Дарко Николић, старији водник Драган Матић, старији водник Дејан Тиосављевић, старији водник Ђорђе Малетић и водник прве класе Владимир Љубенковић.

Наше снаге су током агресије погодиле и стратегијски бомбардер В-2, негде изнад Фрушке горе. Тај авион је успео да се домогне територије Хрватске и падне у Спаљванској шуми. Из хрватских извора сазнало се да је њихова ватрогасна јединица на месту пада погођеног авиона гасила пожар и да су ватрогасци видели необични авион црне боје који заузима површину безмало фудбалског игралишта. Сведоци који су били ангажовани у физичком обезбеђењу места где је пала олупина наводе да су из БиХ данима долазиле снаге IFOR-а, које су резале авион и у деловима и испод камсионских церада однеле га негде

Наше снаге су током агресије погодиле и стратегијски бомбардер В-2, негде изнад Фрушке Горе. Тај авион је успео да се домогне територије Хрватске и падне у Спаљванској шуми. Из хрватских извора сазнало се да је њихова ватрогасна јединица на месту пада погођеног авиона гасила пожар и да су ватрогасци видели необични авион црне боје који заузима површину безмало фудбалског игралишта

где су имале потпуну контролу подручја (највероватније на тузлански аеродром).

Војска Југославије је, у складу са проценом ситуације, правовремено предузела одговарајуће мере и активности, чиме је спречено стратегијско изненађење, а благовременим откривањем непријатељевих снага и различитим мерама противваздухопловне заштите предупреджено је изненађење. Тиме су створени предуслови за заштиту људства и материјално-техничких средстава и омогућено успешно супротстављање агресору.

После успешне мобилизације Војска Југославије је применила одговарајуће тактичке поступке, пре свега маскирање, маневар и уредила лажне положаје, чиме су губици сведени на минимум. Насупрот тој објективној истини, у бриселском седишту НАТОа свакодневно су изношени подаци о огромном броју уништених тенкова, оклопних транспортера, топова и других борбених система. Снажна пропагандна кампања западног војног савеза није уродила плодом. Како ће се касније испоставити, информативни рат који је водела Алијанса наишао је на огромне потешкоће, па га НАТО, први пут, није добио.

Рат 1999. године личио је на борбу Давида и Голијата. Западни војни савез на располагању је имао оружје треће, четврте, па и пете технолошке генерације, док је наша војска била наоружана борбеним системима друге генерације. НАТО је могао да користи неограничено обновљиве ресурсе за ратовање, а Војска Југославије могла је да рачуна само на скромне и необновљиве изворе. Испочетка је НАТО гађао претежно војне циљеве, а онда су они који су доносили одлуке, бесни због недовољног учинка, све више одабирали цивилне циљеве.

ЕЛЕКТРОНСКИ МАМЦИ

Када је командант Треће армије ВЈ генерал-пуковник Небојша Павковић пред крај рата рапортирао да припадници тог стратегијског састава могу још дуго да издрже нападе на простору Косова и Метохије, из Врховне команде одговорено је да Србија више не може да издржи.

У недостатку савремених средстава за противваздушну одбрану наша војска се агресору супротставила умом. Наиме, конструисано је и произведено неколико типова електронских мамаца који су привлачили пројектиле НАТО-а. Ево и конкретног примера. Једна бригада ВЈ током петнаест дана ратовања поставила је 185 електронских мамаца. Погођено је њих 175, а јединица је остала нетакнута. Друге врста лажних циљева на територији Србије постављено је 2500 комана. Погођено је нешто више од 2300 комада. Неки су коришћени и више пута, јер их „прецизни“ пројектили НАТОа нису одмах уништили.

Занимљиво је да је над нашом земљом током агресије стално кружило осам до дванаест сателита, а са простора суседних земаља ситуацију на бојишту пратило је шест до осам авиона AWAKS.

После агресије и петооктобарских промена, тадашња власт је наредила да се пројектна документација за производњу електронских мамаца преда представнику САД.

Током 78 дана рата у мануфактурним радионицама произведен је велики број макета авиона, тенкова, топова, ракета... На лажним положајима макете су излагане погледима из ваздушног простора НАТО-у. Када би их уочили, непријатељски авиони су непогрешиво погађали циљеве, али на њима нису била права већ лажна средства. Пилот на авионима МиГ-21 потпуковник Ђорђе Иванов успео је да са тимом мајстора од челичне конструкције и металних плоча што се користе у штампарии направи шест верних копија авиона МиГ-29. Уместо правих авиона НАТО је на батајничком аеродрому погодио пет макета суперсоничног авиона. Једина преостала лажна копија из рата 1999. године налази се сачувана у Музеју ваздухопловства у Сурчину. На аеродромима су маски-

ТРАГИЧНИ ЕПИЛОГ

У агресији НАТО-а на СРЈ убијено је више од 3.500 људи, а око 10.000 је рањено. Живот је изгубило и 88 деце. Више од 2.000 је отетих и несталих у терористичким нападима и погромима терористичке ОБК после агресије. Патње и бол доживели су милиони грађана Србије, причињена су огромна материјална разарања и нанета је непроцењива штета природној околини, изазвана употребом забрањених оружја.

Са својих огњишта протерано је близу 300.000 људи, разорено 986 цивилних објеката и употребљено око 30.000 тона експлозива у убојним средствима, укључујући и она с осиромашеним уранијумом, чиме је Алијанса изазвала највећу еколошку катастрофу у Европи с трајним последицама. Материјална штета процењена је на око сто милијарди долара.

Употреба графитних бомби, ради онеспособљавања електроенергетског система и разарања петрохемијских комплекса, а при томе и загађивање ваздуха и воде и онеспособљавање земљишта за производњу здраве хране, указују на то да је цивилно становништво заправо било највећа мета током агресије.



После агресије и петооктобарских промена тадашња власт је наредила да се пројектна документација за производњу електронских мамаца преда представнику САД

ране праве, а авионима НАТО-а потурене лажне авионске писте. И лажни мостови су такође прављени...

МОРАЛ НАЈЈАЧЕ ОРУЖЈЕ

Агресија је први пут ујединила српски народ у борби против непријатеља. Ника-

да до ратних дана 1999. године није тако добро функционисала држава.

Херојски подвиг на Кошарама може се разумети само ако се схвати какав је борбени морал владао међу војницима и старешинама. Генерал-мајор Мирко Старчевић, тадашњи помоћник команданта Треће армије за морал и информисање, каже: „Све време ратовања лични пример био је непревазиђено средство за грађење борбеног морала. Знајући шта нас чека, водили смо рачуна да морал буде у функцији реализације постављених задатака. Према речима генерала Старчевића, постојала је бојазан да ће патриотизам пресушити, али је бивао све снажнији. Људи су остајали чврсти, несаломиви. Знали су војници да и ако буду рањени, неће бити остављени на милост и немилост непријатељу. Никада им нисмо улепшавали ситуацију. Увек су знали право стање ствари.

Најважнији услови за висок морал у рату јесу међусобно поверење, лични пример и кохезија колектива. У заповестима наших команданата увек су у центру пажње били животи и здравље војника. Говорили смо им, каже генерал Старчевић, да морају бити достојни свога народа. Другарство је била најчвршћа веза у сваком војничком колективу.

И генерал Лазаревић тврди да је одбрана Србије свим средствима била дубоко уврежена у свест бранилаца. „Сви смо били спремни да погинемо. Сећам се догађаја када нас је непријатељ у рејону Батуше засуо артиљеријским пројектилима. А кренули смо из Грачанице, централног дела Космета. Дошло је до стабилизације одбране, до општег појачаног расположења и ми смо тада, сви који смо се нашли

ПРИЗНАЊЕ НАШОЈ ПВО

Командант ескадриле ловаца F-16 из Холандије Ј. Т. Бекер изјавио је: „Југословенска противваздушна одбрана је једна од најбољих на свету“.

У саопштењу сенатском комитету за војна питања стоји: „Српска противваздушна одбрана је опасна ваздушна одбрана. Војска Југославије успешно је сачувала највећи део свог најбољег оружја из противваздушне одбране. Због таквог тешког непријатеља, авиони НАТО-а морали су да лете на много већим висинама, што је знатно умањило ефекат напада“.

на том делу фронта, прећутно донели одлуку да ћемо бранити Србију по сваку цену. Одлука нигде није била написана. Нисмо одлучивали на основу тога од кога се бранимо, већ које светиње бранимо. Пре свега хиљаде војника, у другом појасу одбране, становништво, бранимо Космет и Србију.“

ИСТОРИЈСКА ДИСТАНЦА

Са дистанце од 22 године може се рећи да НАТО није остварио планиране циљеве. Није успео да ампутира Косово и Метохију од Србије. Према резолуцији 1244 Космет је остао у саставу Србије. За све време агресије НАТО-а није уништена нити заробљена ниједна команда, јединица и ратна застава Војске Југославије. Није освојен ниједан квадратни километар територије Савезне Републике Југославије. Војска Југославије није капитулирала. Војнотехнички споразум постигнут у Куманову потврда је непоражености наше војске.

Високопозиционирани дипломата у Амбасади Србије у Пекингу који је желео да остане анониман, рекао нам је да је Институт друштвених наука у главном граду Кине утврдио да су САД врхунац моћи доживеле 1999. године, управо у време агресије на Србију (СРЈ). Од тада до данас војна и економска моћ Сједињених Држава су у благом опадању.

Данас је Војска Србије значајно модернизована и ојачана, тако да представља фактор мира у региону и делује као снага за одвраћање од агресије.

Све је већи број држава које подржавају Србију да очува целост територије.

Извор: Печат

Рад УВПС од 12. априла 2019.
до 28. фебруара 2021. године



ВИДНИ РЕЗУЛТАТИ У ГОДИНИ ПАНДЕМИЈЕ

НАСТАВАК СА 9. СТРАНЕ

Поводом Дана војних ветерана 4. децембра, а на основу захтева Министарства одбране, Удружење војних пензионера Србије је учествовало у организацији реализацији тражених активности. Положен је венац на Споменик народном хероју Милану Тепићу, а делегација УВПС је присуствовала свечаној академији у Дому гарде „Топчидер“.

Здравствено обезбеђење

У извештајном периоду дошло је до поршања здравствене заштите на примарном, секундарном и терцијерном нивоу здравствене заштите. Објективне околности су везане за пандемију корона вируса, али је, нажалост, било и много субјективних слабости.

Одлуком Управе за војно здравство од 18. марта 2020. године, измењен је начин рада војноздравствених установа (ВМА, ЦВМУ, ВБ Ниш, ВБ Н. Сад, санитетских одељења), и усклађен са актуелном епидемиолошком ситуацијом. Том одлуком у свим Војно-здравственим установама одложени су приједи пацијената чије здравствено стање није захтевало хитну интервенцију. Одложене су до даљег и све операције, прегледи, стоматолошке интервенције, дијагностичке процедуре, осим у хитним случајевима. Регулација је издавање рецепата за лекове војним осигураницима старијим од 65. године за шест месеци.

Према извештајима основних организација негде су рецепти издавани за шест месеци (Зајечар, С. Митровица, Зрењанин, Чачак), негде на три месеца (Н. Сад) и на два месеца (Београд, Ниш, Врање, Крагујевац), али су сваког месеца осигураници или њихови чланови породица ишли да подигну лекове у војним или цивилним апотекама. Неки су се у томе боље и сврсисходније понашали, као на пример Санитетско одељење у Врању, где је у време ванредног стања организовано и реализовано 182 доставе лекова пацијентима и обављено 16 интервенција у кућним условима.

Оствривањем права из здравственог осигурања на нивоу примарне здравствене заштите (општа медицина, стоматологија, гинекологија, педијатрија, медицина рада), где постоје војне здравствене установе, војни пензионери и чланови њихових породица су углавном били незадовољни (осим у Нишу и Крагујевцу), као и већина кој је здравствену заштиту користила у цивилним здравственим установама (осим у Чачку, Б. Цркви, Параћину).

Један од проблема представљала је недоступност здравствених радника услед њиховог ангажовања на другим задацима (Шабач, Пожаревац, Зајечар).

Рад ВЗУ нарушиле су и извесне организационе промене: престанак рада лабораторија у амбулантама Церак, Бежанија, ВМЦ Славија и упућивање пацијената у лабораторију ВМЦ Нови Београд. Свакоднев-

но око 100-150 пацијената долазило је у сучени простор (без могућности поштовања противепидемијских мера) да би урадили, када има реагенаса, лабораторијске анализе које су им потребне.

Готово је било немогуће реализовати преглед код изабраног лекара, тако да је годинама грађан концепт изабраног лекара преко ноћи нестао.

Специјалистичка здравствена заштита је била тешко остварива (на ВМА није било пријема, а део специјалистичких служби је био дислоциран у ВМЦ Нови Београд), и без могућности да се обезбеди већина дијагностичких процедура за које је било медицинских индикација.

Војна болница Н. Сад практично није радила, што због недостатка кадра (интерниста, кардиолога, офталмолога), што због недостатка дијагностичких апарата и застарелости постојећих.

Телефони који су дати за информације и заказивање прегледа били су практично бескорисни јер се веома тешко добијала веза, а када се успостави војни осигураници нису добијали информације које би им омогућиле да реше здравствени проблем.

Недоступност ВМА

Коришћење болничке и терцијерне здравствене заштите је био посебан проблем. Пацијенти који су због озбиљних здравствених проблема (операције, дијагностика, малигна обољења) били заказани пре ванредног стања, враћани су са ВМА уз констатацију да ће о новом термину бити обавештени, без прегледа и стручне анализе да ли то њихово здравствено стање дозвољава.

Војна болница Ниш се и у оваквим околностима показала као добар пример, по мишљењу војних пензионера и чланова њихових породица.

Како се ситуација ни након укидања ванредног стања није значајно поправила, УВПС је користило све доступне начине комуникација (телефонски контакти, обавештења посредством веб-сајта УВПС, аката) указујући на неке од проблема, предлажући нека решења ВЗУ, Фонду за СОВО, ВМА. Поред наведеног ИзОд Глод се ангажовао и на решавању појединачних здравствених проблема КВП.

Благовремено је Управа за војно здравство замољена да се за КВП, као и остале категорије посебно угрожених осигураника, на време и у довољним количинама обезбеди вакцина против грипа. Сведоци смо да су се војни пензионери и чланови њихових породица могли вакцинисати против сезонског грипа у јануару месецу 2021. године, када је почела и вакцинација против корона вируса.

Како би се помогло члановима УВПС у превазилажењу тешке ситуације корона вирусом од октобра месеца 2020. године, на основу одлуке председника УВПС, ванредно је додељивана помоћ, уз достављање медицинске документације за оболеле и преминуле од корона вируса.

Евидентно је да и поред уважавања објективних околности, изазваних пандемијом корона вирусом, не можемо бити задовољни начином остваривања здравствене заштите, па се оправдало намеће питање да ли су на овај начин нарушена нека од основних начела здравствене заштите: (1) приступности која подразумева обезбеђење одговарајуће здравствене заштите која

је физички, комуникацијски, географски и економски доступна; (2) правичности које подразумева забрану дискриминације у пружању здравствене заштите; (3) континуираности која подразумева обезбеђење функционалне повезаности и усклађености здравствене заштите од примарног, преко секундарног до терцијерног нивоа и непрекидног у пружању здравствене заштите.

Стамбено обезбеђење

У периоду између две Скупштине стање у погледу стамбеног обезбеђења у целини није се побољшало. И даље је веома алармантно и неизвесно, имајући у виду да је више од 8.700 корисника војне пензије бескорисног решења стамбеног питања, да се проблем не решава више од 25 година и да је старосна доб наших војних пензионера у просеку изнад 70 година живота. Многи, нажалост, нису дочекали да себи и породици обезбеде кров над главом.

Тренутно 19.000 појединаца или породица чека на коначно решење стамбеног питања. Више од 9.700 активних састава нема никаквог стана, док је у том статусу и 4.200 корисника војне пензије. Ако се овом броју дода и око 4.500 корисника војне пензије са делимично решеним стамбеним питањем, без коначног стамбеног решења је више од 8.700 војних пензионера.

Решавање стамбеног питања по основу бесповратног кредита у висини од 20.000 евра у динарској противвредности реализује се по устаљеној процедури. До сада је поднето 2.484 захтева, од чега је одобрено 2.107, а исплаћено је 2.060. У протеклој години решено је 124 предмета, а на исплату се у просеку чека до једне године.

Министарство одбране је 20. 12. 2019. године донело нови Правилник о решавању стамбених потреба у МО и ВС, па је стамбени орган Управе за традицију, стандард и ветеране, због промене бодова који су прописани у члану 6-13, обавио евиденцију лица и обраду података за све стамбене интересенте, ажурирајући ранг-листе објављене у децембру месецу 2020. године.

Извршни одбор УВПС је свим градским и општинским организацијама доставио правилник, тако да су заинтересовани упознати са изменама и новим решењима.

У октобру месецу 2020. године извршена је подела 28 неуређених станова од чега 17 у Београду, по 2 у Нишу, Лесковцу и Врању, док је по један стан подељен у Босилеграду, Књажевцу, Новом Саду, Сурдулици и Ужицу.

Као закључак за 2019. и 2020. годину може се констатовати да се по стамбеном обезбеђењу није скоро ништа променило у односу на претходно стање, имајући у виду израду новог правилника и обраду нових решења као и пандемије изазване вирусом корона.

Социјална и хуманитарна питања

У протеклом периоду, Удружење је материјално најугроженијим и тешко болесним члановима Удружења додељивало једнократну социјалну и хуманитарну помоћ. Ова помоћ је од 1. априла 2019. до 31. 1. 2021. године, додељена је за 516 чланова у износу од 13.994.000,00 динара.

По основу болести болести ковид-19 у октобру, новембру и децембру 2020. године и јануару 2021. године помоћ је ванредно додељена за 68 корисника Удружења и испла-



Шахисти су уместо непосредних турнира у условима пандемије организовали дописно такмичење путем рачунара

ћено 1.804.000 динара. У том периоду помоћ је укупно додељена за 163 корисника (у октобру - 39, у новембру - 30, децембру - 40 и јануару - 54) и исплаћено 4.416.000 динара или месечно у просеку 1.104.000 динара, што је знатно више од расположених средстава за те намене. У просеку месечно решавано више од 40 захтева, што је више у односу на период када је ових захтева у једном месецу било између 20 и 25. То је било могуће решити у складу са Правилником и расположеним средствима.

Информисање и сарадња са другим организацијама

У протеклом периоду корисницима војне пензије председник УВПС и чланови Извршног одбора пружили су стручну и сваку другу помоћ општинским и градским организацијама, а посебно у непосредном информисању чланства. Значајну улогу у информисању војних пензионера одиграли су гласило „Војни ветеран“ и Сајт УВПС. Путем тих медија представљени су најзначајнији правци активности, конкретни проблеми у раду организације на свим нивоима.

Трошкови штампања листа „Војни ветеран“ износе 2.327.756,70 динара, а трошкови доставе износе 100.831,08 па су укупни трошкови 2.428.587,78 динара. По одлуци ГлОд Оп-ГрОрг УВПС је достављено месечно број примерака листа у размери 10% на бројно стање и по том основу је од чланарине обустављено на име претплате 1.468.380,98 динара, што покрива 60,46% трошкова, а ИзОд је издвојио 960.206,80 динара или 39,54%. Међутим, по финансијским извештајима 46 Оп/ГрОрг УВПС прикупљена средства за претплату листа износе 530.624,00 динара, што покрива 21,85% укупних трошкова. Од тога 16 Оп/ГрОрг или 34,78% немају претплату на лист.

Општински и градски одбори УВПС успоставили су добру сарадњу са локалним медијима, посебно електронским, јер су се штампани углавном угасили. Ти медији су редовно извештавали о активностима Удружења. Сарадња са другим организацијама и удружењима оцењује се као корисна, плодна и пожељна.

УВПС негује и развија међудржавну сарадњу са удружењима војних пензионера из Републике Македоније, Црне Горе, Бугарске, Румуније, Турске, Грчке и Мађарске. Осим на државном нивоу, са неким организацијама остварена је сарадња на локалном нивоу. Тако ГрОд УВПС Зајечар успе-

шно сарађује са организацијама у Турну северину и Крајови (Румунија), Видин (Бугарска). Размена посета ГрОрг УВПС Нови Сад са сличном организацијом у Темишвару. Разменом мишљења констатовано је да све организације, у већој или мањој мери, тиште исти проблеми, а изнета искуства о начину остваривања права свакако ће помоћи свакој од тих организација за деловање у наредном периоду.

Финансирање

Удружење је своје финансијске законске обавезе извршавало у потпуности. Сви рачуни за набавку материјалних средстава и услуге су плаћени у планираним роковима. На све накнаде благовремено су Пореској управи обрачунати и плаћени порези и доприноси. У предвиђеном року је сачињен финансијски извештај Удружења и послат Агенцији за привредне регистре. Извештај је верификован и није било примедби.

По одлуци ГлОд Скупштине УВПС чланарина износи 0,2% (редовна чланарина 0,12% а 0,08% за средства социјалне и хуманитарне помоћи) од нето пензије корисника војне пензије који је члан УВПС. По уговору са Републичким фондом за ПИО који врши обрачун, обустављање и уплату чланарине на текући рачун ИзОд ГлОд плаћања је услуга 2,5% плус 20% ПДВ што чини 0,5%. Тако је све до 31. 7. 2019. године Републичком фонду за ПИО плаћано 3% од обустављене и уплаћене чланарине за услугу. Од 1. 8. 2019. године Републички Фонд за ПИО не наплаћује ту услугу. Прерасподелу уплаћене чланарине ИзОд ГлОд Скупштине УВПС и Оп-ГрОд организација УВПС врши ИзОд ГлОд.

Укупни планирани приходи у 2019. години износили су 31.220.000 динара. Укупни планирани расходи, износили су 31.220.000 динара. Током 2019. године приходи су износили 29.333.673,51 динара, што је 93,96% од плана. Расходи 26.068.618,43 динара -83,50% од планираних прихода. Наплаћене чланарине за УВПС у целини износи 26.667.366,43 динара, од чега је: за редовну делатност издвојено 16.000.419,57 динара или 60% и за Фонд за социјалну и хуманитарну помоћ 10.666.946,57 динара или 40%.

Преостала чланарина Оп-ГрОд 6.526.132,82 уплаћено на ТР Оп-ГрОд орг. УВПС у износу од 4.785.729,76 динара, претплата за лист „Војни ветеран“ 1.468.380,98 динара, претплата за мобилну телефонску мрежу 0.688,00 динара, остало

(куповина значки, календара и сл.) 221.334,08 динара.

Трошкови накнада по уговорима о повременом и привременом пословима Од-ГрОд УВПС и закуп просторија са доприносима и порезом износили су 6.884.340,98 динара.

Наплата и расподела новчаних средстава

Укупно су у 2020. години планирани приходи у нивоу од 31.220.000 динара, а расходи 31.220.000 динара. Остварено је 27.985.883,62 динара прихода или 89,64% од плана, а расходи су износили 25.166.265,61 динара, што чини 80,61% од планираних средстава.

Наплаћена чланарине за УВПС у целини током 2020. године износи 26.492.164,87 динара, од чега је за редовну делатност издвојено 15.895.298,92 динара или 60%. За Фонд за социјалну и хуманитарну помоћ издвојено је 10.596.865,95 динара или 40%. Преостала чланарина Оп-ГрОд 7.062.347,39 распоређена је по следећем: уплата на ТР Оп-ГрОд орг. УВПС 5.247.284,49 динара, за лист „Војни ветеран“ издвојено је 1.290.314 динара, претплата за мобилну телефонску мрежу износила је 37.116,00 динара. а за остале потребе (куповина значки, плаћања за ОпОрг и сл.) 487.632,90 динара.

Трошкови накнада по уговорима о повременом и привременом пословима Гр/ОпОд УВПС и закуп просторија износи 6.528.133,19 динара, реализовани су по следећем: на име исплате лицима 4.914.255,87 динара, на име пореза 547.402,06 динара, на име доприноса ПИО за лица 585.515,83 динара и на име доприноса ПИО на рачун УВПС 480.959,43 динара.

Закључци и правци даљег деловања

И поред већих и обимнијих друштвених проблема, УВПС је успело да очува акционо јединство чланова и организација, а постигнута резултати у решавању статусних, социјалних и материјалних проблема нису у складу са уложеним напорима због тога што државни органи нису довољно труда уложили у решавање проблема војних пензионера.

Једнодушна оцена организација по дубини деловања УВПС јесте насупрот обавеза да се систем ПИО војних пензионера врати у Фонд за СОВО и исправе недостаци и грешке који су се појавили преласком војних осигурања у систем Републичког фонда за ПИО осигурања.

Потребно је пронаћи нове форме организовања Удружења, у складу са новонасталим условима на основама и уклапањима у општеприхватљиве одбрамбене интересе државе, а тиме ојачати сопствени статус.

Правовремено и потпуно информисање чланова путем сајта, гласила „Војни ветеран“ и личним контактом треба наставити у пуној интензитету. Међутим, и поред незаинтересованости средстава јавног информисања, треба извршити продор и обезбедити да јавност буде упозната са проблемима војних пензионера. Посебно треба истаћи потребу непосредног информисања од стране најодговорнијих носилаца управних функција у УВПС. У наредном периоду треба анализирати штампање листа „Војни ветеран“ и обезбеђење средстава за његово издавање и донети одговарајућу одлуку.

Трећа телефонска седница МОд „Бежанијска коса“

БРЖЕ РЕШАВАТИ НАГОМИЛАНЕ ПРОБЛЕМЕ

Урема указаној потреби, а на основу упутства и инструкције надлежних из Општинског одбора УВП Нови Београд у вези са организацијом и реализацијом дописне годишње Скупштине Општинске организације УВП Нови Београд у 2021. години, председник МОд Милан Калчић 10. априла одржао је телефонску седницу са свим члановима тог одбора, односно са делегатима Скупштине.



Делегати су упознати са тачкама дневног реда дописне годишње Скупштине. У најкраћим им је пренето: садржај са одржане дописне седнице Главног одбора УВПС, извештај о раду Општинске организације УВП Нови Београд у 2019 и 2020. години, извештај Надзорног одбора о финансијском пословању Општинске организације, извештај о променама у организовању општинске ор-

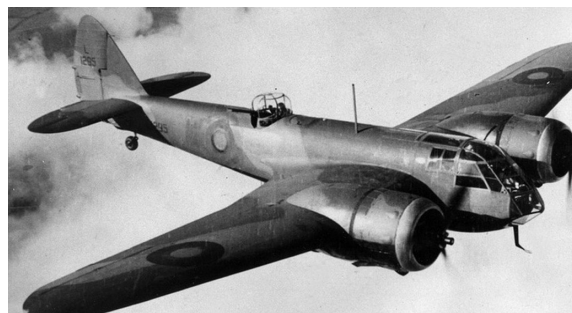
ганизације, и најважнији задаци у 2021. години.

На основу информација, предлога и сугестија делегата, може се истаћи да су сви, укључујући и једног члана Главног и двојице из Општинског одбора, у начелу сагласни са предложеним дневним редом и у целисти га прихватају.

У независној здравственој ситуацији у којој се налази наша земља, сматра се да би актуелне проблеме из свих области које је, приликом недавног састанка са министром одбране Небојшом Стефановићем, потенцирао председник УВПС Љубомир Драгањац, требало много брже, ефикасније и повољније решавати и о томе благовремено упознати војне пензионере. То се посебно односи на стамбено и здравствено збрињавање,

Једнодушна оцена је да уколико надлежне институције и појединци у министарствима и Влади Р. Србије, уважавају, цене и поштују војне пензионере, требало би да то покажу кроз практично деловање, односно применом конкретних решења.

М. К.



Мало познати детаљи из одбране Југославије 1941. године

ПРЕТЕЧЕ КАМИКАЗА

У историји Ратног ваздухопловства Краљевине Југославије априлски рат остао је упамћен и по одбрани неба коју су херојски извели пилоти 36. ваздухопловне групе Петог ловачког пука који је био стациониран на аеродрому Режановачка коса код Куманова. Наредба о бомбардовању Београда 6. априла, затекла је у патроли извиђања два „хокер фјурија“ над небом изнад Куманова. Извидницу су предводили поручник Живомир Степановић и у другој летелици потпоручник Олег Кургански. Они су учили долазак 17 немачких летелица марке „Месершмит БФ – 109“ и једног разарача марке „МЕ – 110“. Радио-везом су објавили узбуну и опасност од ваздушног напада. Кургански је у нападу погођен, али је успео да се падобраном спусти на аеродром, док је његов колега Степановић, иако погођен у репни део, авион успео да приземљи у близини аеродрома.

Са аеродром код Куманова у зору 6. априла 1941. године у одбрану неба полетело је 12 авиона тада већ застарелог двокрилца „Хокер фјури“ да се супротставе моћној немачкој авијацији. Како би спречили бомбардовање јужне границе тадашње државе, српски пилоти су без наредбе одлучили да се са непријатељем обрачунају на једини могући начин. Био је то самоубилачки авијатичарски потез који се назива „таран“ – директни судар са непријатељским авионом. Другог избора за пилоте Краљевине Југославије у том тренутку није било.

Борба у ваздуху трајала је, према наводима хроничара, око пола сата. Изводећи директне сударе са немачким летелицама погинули су командир 111. ловачке ескадриле, капетан прве класе Војислав Поповић, командир 112. ловачке ескадриле капетан прве класе Константин Јермаков, поручник Милора Танасић, потпоручник Милутин Перовић, наредник Јефта Арсић, наредник Ратомир Милојевић и наредник Верољуб Стојадиновић.

У неравноправној ваздушној борби храбри српски пилоти су уништили четири „Месершмита“ и разарача немачке авијације. Историја је забележила у фрагментима ову епизоду као „Режановачки ваздушни бој“. После такорећи осам деценија ово је једно спомен-обележје храбрих српским пилотима, а аеродром на Режановачкој коси код Куманова више не постоји.

У првом обрачуна авијације Краљевине Југославије са јуришним летелицама нацистичке Немачке код Куманова погинули су пилоти: Константин Јермаков, капетан прве класе, командир 112 ескадриле, Војислав Воја Поповић, капетан друге класе, командир 111. ескадриле, Милорад Танасић, поручник, Милутин Перовић, потпоручник, Јефта Арсић, наредници Ратомир Милојевић Рале, Верољуб Стојадиновић и Милорад Радевић. На спомен-обележју у селу Доње Коњаре исписана су имена укупно 15 погинулих са аеродрома Ацитепе. Они су прве жртве априлског рата 1941.

М. Ракић



Формирана дечија covid амбуланта у склопу ВМЦ Нови Београд

ЛАКШЕ ДО ЛЕКАРА

У оквиру објекта ВМЦ Нови Београд (ул. Арсенија Чарнојевића 48), почела је са радом Дечија COVID амбуланта, намењена за преглед, тријажу и лечење педијатријске популације осигураника Фонда за COBO, суспектних на инфекцију вирусом SARS-CoV-2.

У амбуланти се врше педијатријски прегледи, лабораторијске анализе и тестирање брзим тестом на вирус SARS-CoV-2, у складу са медицинским и епидемиолошким индикацијама, а по потреби и тестирање PCR тестом преко Института за епидемиологију у Клиници за инфективне и тропске болести ВМА.

Радно време амбуланта је сваког дана од 08.00 до 16.00 часова.

Улога анимотерапије у здравом старењу

ЖИВОТ ЈЕ ЛЕПШИ УЗ КУЋНОГ ЉУБИМЦА

Честа интеракција са кућним љубимцем снижава крвни притисак и холестерол, а самим тим смањује и ризик од кардиоваскуларних болести, док шетање, играње и старање о љубимцу повећава физичку активност и доприноси бољој кондицији

Сви смо некада чули коментар да су кућни љубимци „само“ животиње или наишли на неразумевanje колико тога важног они чине за своје власнике.

Готово без икаквог напора, кућни љубимци успевају да унесу много радости у породицу, а власници их најчешће доживљавају као равноправне чланове, некада и несвесни да однос и повезаност које са њима граде имају и терапеутско дејство на њихово здравље. Током година спроведене су бројне студије које говоре о позитивним утицајима кућних љубимаца на физичко и ментално здравље људи свих узраста, али је тај утицај можда посебно важан за старије особе.

Старење, иако неминован део живота, многим пада тешко - деца се одселе и започну свој живот, неке драге особе нас нажалост напусте, а због проблема са покретљивошћу и здрављем учествовање у активностима које смо до тада волели постаје све теже. Овај вид социјалне изолованости, нарочито код особа које живе

саме, може водити ка осећању усамљености, па и депресије, што додатно лоше утиче на опште здравствено стање и нарушава га. Друштво кућног љубимца се у таквим тренуцима показало као незаменљив извор утехе и радости, али и бројних других добробити.

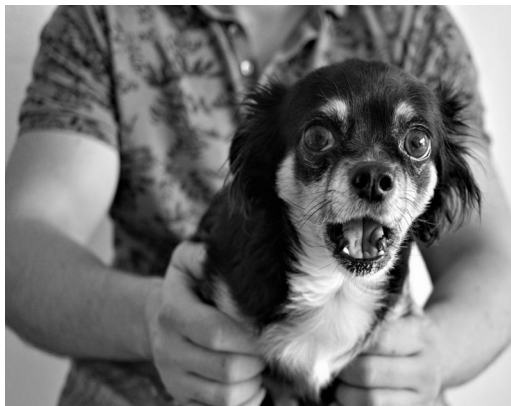
Честа интеракција са кућним љубимцем снижава крвни притисак и холестерол, а самим тим смањује и ризик од кардиоваскуларних болести, док шетање, играње и старање о љубимцу повећава физичку активност и доприноси бољој кондицији.

Истраживања су показала да брига о љубимцу утиче на стварање рутине, што стимулише и власнике да једу редовно, обављају кућне послове и друге задатке, односно подстиче их да боље брину и о себи. Поред позитивног утицаја на кондицију и телесну тежину, шетња са псом истовремено повећава и могућности за социјалне контакте и дружење са комшијама и другим власницима паса, те повољно утиче на друштвени живот.

Време проведено са кућним љубимцем и мажење, поред тога што делују умирујуће, доводе и до ослобађања велике концентрације хормона попут серотонина, пролактина и окситоцина који повољно утичу на расположење, а истовремено смањују количину кортизола - хормона стреса.

Доказано је, такође, да животиње било које врсте помажу особама које пате од читавог низа психичких поремећаја, укључујући депресију па чак и деменцију.

Још једна битна ствар на коју треба ука-



зати, према речима др Џеј П. Граната, психотерапеута из Њу Џерсија, јесте да пси и мачке живе у садашњости и не брину за сутра. Њих интересује једино сада и овде, а имају тенденцију да то преносе и на људе, што може бити одлично, нарочито ако се узме у обзир да концепт сутрашњице може бити узнемирујући за старије.

Због свега наведеног, у свету се све чешће животиње користе терапеутски, између осталог и у раду са старијим особама. Анимотерапија подразумева да се специјално одабране и обучене животиње (пси, мачке, коњи, акваријумске рибице, заморци...) доводе у домове за старе, болнице, рехабилитационе центре. Потврђено је да се у присуству животиња пацијенти много брже и лакше опорављају, да им је расположење боље а мотивација израженија. У домовима за старе анимотерапија омогућава корисницима да проведу време са животињом и да осете блискост, а уз то им даје разлог да се радују поновном сусрету.

Значај кућних љубимаца је нарочито дошао до изражаја у време пандемије, која је пореметила све сфере нашег живота и додатно повећала осећај усамљености. У

ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ДРУЖЕЊА СА ЖИВОТИЊАМА

Чмерички Центар за контролу и превенцију болести истиче да кућни љубимци, између осталог, утичу и на: снижење крвног притиска, холестерола и триглицерида; смањење осећаја усамљености; одржавање и унапређење физичке кондиције, као и на богатији друштвени живот. Дружење са животињама гради самопоуздање, помаже у левелирању страха и ствара осећај одговорности за сопствене поступке и за живо стварање о којем се старамо.

Додела Споменице
за учешће у одбрани
од агресије НАТО-а,

НЕДОСТАЈУ ИНФОРМАЦИЈЕ

Приметно је да је са доделом војних Споменица војним пензионерима и цивилним лицима на служби у Војсци Србије и МО дошло до неке врсте прекида процеса уручења из нама непознатих разлога. Не мали број у оно време активних старешина и цивилних лица на служби у ВЈ и МО, до данашњег дана, није добило признање.

О томе је врло јасно истакнуто у чланку председника Градског одбора УВП града Зајечара, који је и објављен у листи „Војни ветеран“. С тим у вези надлежни до сада нису пружили било какво објашњење.

Чињеница је да су се многе јединице и друге војне институције расформиране, па се вероватно због тога многи војни пензионери и ЦЈЛ и не налазе у евиденцијама.

Како би се то питање на одговарајући начин решило, било би добро да се надлежни органи огласе детаљном информацијом, чиме би се решило незадовољство појединих војних пензионера и ЦЈЛ. Стручни органи би требало на упутан начин да благовремено војнопензионерску и ЦЈЛ популацију обавештавају о свему значајном, како би знали шта треба да учине како би заслужено признање стигло у праве руке. Те информације би требало објавити путем средстава јавног информисања (листови „Војни ветеран“, „Одбрана“, ТВ емисија „Дозволите“, дневна гласила).

Милан Калчић

овом периоду, када смо се сви борили са различитим изазовима које је новонастала ситуација донела, многи су ослонац пронашли у својим љубимцима.

У прилог овоме иду и резултати истраживања спроведеног у априлу и јуну 2020. године у Великој Британији, које је обухватило 5.926 особа, од 18 до изнад 70 година, од којих је 5.323 имало бар једног љубимца.

Највећи број испитаника - чак 91 одсто власника паса, 89 одсто власника мачака и 95 одсто оних који су у свом власништву имали коње и друге сеоске животиње - истакло је да су им љубимци помогли да се изборе са тешким тренуцима у време карантина. Љубимци су битно утицали на очување менталног здравља смањујући стрес, анксиозност и депресију, а време које су проводили у кући дружећи се са својим љубимцима је уносило радост и позитивно утицало на расположење.

Када све ово узмемо у обзир, слободно можемо закључити да нам кућни љубимци обогаћују живот и поспешују здравље на најразличитије начине, а својом безусловном љубављу доприносе да се не осећамо усамљено и уче нас да живимо у садашњости и уживамо у сваком тренутку.

Драгана Лукић Лазовић
Извор: Глас осигураника

Априлски рат 1941. године

ХЕРОЈСКА ОДБРАНА БЕОГРАДА

Потпуно мобилисана, Југословенска краљевска војска је могла да размести 28 пешадијских дивизија, 3 коњичке дивизије и 35 независних пукова. Од независних пукова, њих 16 је било на граничним утврђењима, а 19 је било организовано у одреде, снаге ојачане бригаде. Бројност Југословенске краљевске војске је био око 1.200.000 војника у тренутку немачког напада.

Априлски рат је име за инвазију Сила осовине (кодног назива „Директива 25“) на Краљевину Југославију која је почела 6. априла 1941. Ова операција означава почетак Другог светског рата на територији Југославије.

Напад је извршен копненим путем, из више праваца. Немачке, италијанске и мађарске трупе продрле су на територију Југославије из правца Италије, Аустрије (тада већ у саставу Немачке), Мађарске, Румуније, Бугарске и Албаније. Шестог априла тешко је бомбардован Београд. У исто време отпочео је и немачки напад на Грчку под кодним називом операција „Марита“.

Рат је завршен 17. априла 1941. окупацијом и поделом Југославије између Сила осовине. Краљевска породица и чланови владе отишли су у егзил у Лондон. Тамо су били под надзором британске обавештајне службе, која их је и након Другог светског рата држала под присмотром. Након рата, нове комунистичке власти су им забраниле повратак у Југославију.

Почетком 1941. године положај неутралне Југославије у зараћеној Европи је постао критичан. Немачке трупе су се, након брзе окупације западне и средње Европе, спремале да из Румуније пређу у Бугарску и нападну Грчку. Када је почетком марта Бугарска приступила силама Осовине, Југославија се нашла у потпуном окружењу.

Државни удар

У таквој ситуацији, Влада Југославије је после вишемесечних преговора и колебања 25. марта потписала у Бечу протокол о приступању Југославије Тројном пакту. Овим протоколом Немачка је постигла обезбеђење свог јужног бока што је било значајно због будућег планираног ангажовања трупа у нападу на Совјетски Савез. Два дана касније, 27. марта, 1941. група официра је извела државни удар, збацила Владу и намесништво, ухапсила министре, а краља Петра II прогласила за пунолетног и предала му власт. Постављена је нова влада на челу са генералом Душаном Симићем. Народ је демонстрацијама поздрављао овај догађај. Подршку за овакав расплет догађаја је пружила и влада Уједињеног Краљевства, једине земље која се тада активно супротстављала Немачкој.

Адолф Хитлер је у својим плановима имао свакако начин како да нападне Југославију. Међутим, он није желео одмах да примени милитаристичке методе, сматрајући да ће Југословени бити по његовој вољи. Међутим, то се није догодило, због ја-

ког британског утицаја, који је желео да увуче Југословене у непријатељство са Хитлером. Са друге стране, обећањем помоћи и војника у случају рата, Британци су куповали време, оптерећујући Хитлера проблемом Југославије и одвраћајући га од Уједињеног Краљевства.

Основана након Првог светског рата, Југословенска краљевска војска је још увек била углавном опремљена оружјем и материјалом из тог доба, иако су извршене неке модернизације чехословачком опремом и возилима. Од око 4.000 артиљеријских оруђа, много је било застарело и зависило од коњске вуче, али око 17.000 артиљеријских оруђа је било релативно модерно, укључујући 812 чехословачких противтенковских топова од 37mm и 47mm. Ту је било и око 2.300 минобацаца, укључујући 1.600 модерних минобацаца од 81mm, као и 24 од 220 и 305mm. Од око 940 противавионских топова, њих 360 су били чехословачки и италијански модели од 15 и 20mm. Сва ова оруђа су била увожена, из различитих извора, што је за последицу имало да различити типови често нису имали прописно одржавање. Једине механизоване јединице су били шест моторизованих пешадијских батаљона у три коњичке дивизије, шест моторизованих артиљеријских пукова, два тенковска батаљона са 110 тенкова, од којих је један имао тенкове Рено FT-17 још из времена Првог светског рата, а други 54 модерна француска тенка Рено R-35, уз независну тенковску чету са 8 чехословачких танкета Шкода Т-32. Око хиљаду камиона за војне потребе је увезено из САД неколико месеци пре инвазије.

Мобилизација војске

Потпуно мобилисана, Југословенска краљевска војска је могла да размести 28 пешадијских дивизија, 3 коњичке дивизије и 35 независних пукова. Од независних пукова, њих 16 је било на граничним утврђењима, а 19 је било организовано у одреде, снаге ојачане бригаде. Сваки одред је имао један до три пешадијска пука и један до три артиљеријске батерије, а три одреда су организована као брдске јединице. Међутим, немачки напад је затекао југословенску војску још увек у процесу мобилизације, и само око 11 дивизија је било на њиховим планираним положајима на почетку напада. Проценат попуњености тих јединица је био између 70 и 90%, пошто мобилизација још увек није била завршена. Бројност Југословенске краљевске војске је био око 1.200.000 војника у тренутку немачког напада.

Југословенско краљевско ратно ваздухопловство је имало 450 борбених авиона домаћег (најпознатији ИК-3), немачког, италијанског, француског и британског порекла, од којих су половином били модерни типови. Ваздухопловство је било организовано у 22 бомбардерске и 15 ловачких ескадрила. Главни типови авиона у употреби су били 73 ловца Месершмит Bf 109 E, 38 Хокер харикен I (док се још производило под лиценцом у Југославији), 30 Хокер фјури II, 8 Икарус ИК-2 и 6 ловаца Рогожарски ИК-3 (и још у процесу производње), 63 бомбардера Дорније Do 17 K (укључујући 40 израђених у Југославији под лиценцом), 60 Бристол Бленим I (око 40 израђених под лиценцом) и 40 Савоја Маркети SM-79 K. Јединице морнаричког ваздухопловства су се састојале од 8 ескадрила опремљених, поред осталих, са 12 Дорније Do 22 K и 15 домаћих Рогожарски SIM-XIV-H патролних авиона.

Авионе југословенског превозника Аеропут, у које су спадали 6 Локид Електра, 3 Спартан круизера и један де Хеви-ланд драгон су реквирирани да пруже превозне услуге за ваздухопловство.

Југословенска краљевска ратна морнарица је била састављена од: једне застареле бивше немачке лаке крстарице (погодном једино за обуку), једног великог разарача Дубровник британског порекла, 3 модерна разарача класе Београд француског порекла (два израђена у Југославији и још једним у изградњи), једним носачем хидроавиона, 4 модерне подморнице (2 француске и 2 британске) и 10 модерних моторних торпедних чамаца и од старијих пловила, ту је било 6 бивших аустроугарских средњих торпедних чамаца, 6 минополагача, 4 велика оклопљена речна монитора и бројна помоћна пловила.

Југославија и Грчка остале усамљене

На вест да је у Југославији извршен државни удар, Хитлер је наредио да се смета сазове ратни савет на којем је договорено да се, поред планираног напада на Грчку, симултано изведе и напад на Југославију. На тај начин спречило би се евентуално повлачење Југословенске војске према Грчкој и стварање другог Солунског фронта, као што се догодило у Првом светском рату.

Хитлеров план напада на Југославију имао је шифровано име „Операција 25“, или „Упутство број 25“ или једноставно „Директива број 25“. Она је сачињена заједно са планом за Операцију „Марита“ који је предвиђао немачко-италијанску инвазију на Грчку. Тај Хитлеров план кршио је одредбе које су одређене Протоколом о приступању Југославије Тројном пакту и Гарантним нотама.

Краљевина Југославија и Грчка су дочекале рат усамљене. Додуше, на северу Грчке је постојао експедициони корпус од око 50.000 људи, махом Британаца. Командант тог корпуса је био генерал Хенри М. Вилсон. Он је примењивао просте ратне варке, само да би народ стекао утисак како се ради о искуству британских снага.

Југословенска ратна команда израдила је план одбране од Немаца под шифрованим именом „Р-41“. Целокупна војска била је распоређена дуж граница према Румунији, Бугарској, Албанији, Немачкој и Мађарској. Читав југословенски фронт је тре-



У неколико наврата наши пилоти су се ваздухопловима закуцавали у немачке авионе, дакле пре камикадзе

бало да бране 7 група армија и то: 1. Армија под командом генерала Милорада Петровића је требало да брани Македонију и јужну Србију, њој је у испомоћи требало да буде 3. армија генерала Милана Недића, затварајући правце око македонске границе и онемогућавајући Немце да продру у Србију.

На северу према Мађарској стационирана је 7. армија генерала Душана Трифунковића а према Хрватској и Словенији су биле распоређене 6. Независна армија генерала Димитрија Живковића и 2. армија генерала Милутина Недића (брата Милана Недића).

Простор око Косова и Метохије и Рашке области је бранила 4. армија генерала Петра Недељковића. Она је такође имала задатак да у случају пропасти армија, од својих војника оформи четничку (герилску) групу која је требало да отпочне герилски начин ратовања, са задатком пресецања непријатељских комуникација и уништавања стратешки важних објеката као што су мостови, хидроцентрале, електрана, поште и телеграфске линије и др. Њој је као ослонац била подређена и 5. независна армија генерала Владимира Чукавца. За врховног заповедника југословенских снага одређен је армијски генерал Душан Симоновић (који је вршио и улогу председника југословенске владе). Из пензије је враћен војвода Петар Бојовић и постављен за помоћника (уједно заступника) врховног команданта младог краља Петра II.

Немачки план напада

Нови председник владе Душан Симоновић покушао је хитним дипломатским путем да умири разјареног Хитлера, уверавајући га да ће Југославија остати неутрална. Он је заправо покушао да добије на времену не би ли припремио какву-такву одбрану, али за то мало времена ништа се озбиљније није могло учинити по питању војне ангажованости у одбрани земље. Берлин није чекао и први је покренуо ратну машинерију. Баш на дан венчања Симоновићеве ћерке, Немци су без објаве рата напали Краљевину Југославију.

Немачка је при нападу потпуно изненадила југословенску војску за кратко време, тако да је ова могла да мобилише само 2/3 свог борбеног капацитета, од тога 28 пешадијских и 3 коњичке дивизије. Ратно ва-

здухопловство Краљевине Југославије је располагало са само 300 авиона.

Немачки план инвазије је био следећи: 2. армија генерал-пуковника Максимилијана фон Вајкса је имала задатак да наступи према Загребу, а одатле кроз босанске планине према Сарајеву. Истовремено је имала једна ударна оклопна група из Мађарске да се пробије ка Београду. Главни удар је имао да се изведе из Бугарске где се налазила 12. армија под командом фелдмаршала Вилхелма Листа који је имао задатак да након пробијања Македонског фронта напредује према Нишу и нападне Београд из правца југа, а истовремено крене у северну Грчку и у јужну Србију, распоређен у два крила лево и десно.

Пошто пребројавање 2. армије још није било завршено, 12. армија је без подршке 2. армије прва напала Југославију 6. априла 1941. 2. армија је тек 8. априла почела напредовање. [тражи се извор]

У ноћи између 5. и 6. априла, Немци су заузели Сип на Дунаву. Београд је бомбардован у рану зору 6. априла 1941. Хитлер је бацио на Београд разарајуће бомбе од 1.000 kg, а сама операција бомбардовања Београда имала је симболичан назив Казнена одмазда. Већ у првом налету погођен је први цивилни објекат у граду - хотел Авала где је погинуо и министар југословенске владе Фрањо Куловић. У току бомбардовања 6. и 7. априла погинуло је 10.000 Београђана. Бачене су велике количине бомби на стамбене четврти, а порушена је и Народна библиотека Србије у којој је изгорео највећи део материјала од непроцењиве вредности (културни геноцид).

Нравноправна борба изнад главног града

Нападом на Београд лично је заповедао немачки генерал-лајтнант Александар фон Лер чија је 3. ваздухопловна флота извршила бомбардовање града. Немачка авијација је напала веће градове попут Ниша, Лесковца, Крагујевца, Новог Сада, Сарајева, Мостар, Бање Луке и тако у потпуности изненадила поспане грађане који су тражили склоништа по подрумима или где год се могло побећи од немачких бомби. Немци су нарочито прецизно погађали циљеве јер су им то фолксдојчери омогућавали. Пре самог рата, из југословенског

ваздухопловства је побегао капетан Владимир Крен (који ће касније постати припадник ратног ваздухопловства НДХ) са плановима распореда војног ваздухопловства у читавој земљи. Допринос одбрани Београда дала је Прва ваздухопловна ловачка бригада ЈКРВ чији су се припадници изнад Београда сукобили са авионима Јункерс Ју 87 („штукама“), које су пратили Месершмити. Но, први ратни дан је био запамћен и по томе што је југословенска противваздушна одбрана оборила немачки извиђачки авион близу села Доњег Душника у јужној Србији, а пилоте који су се спасили искацањем, жандарми се спровели у Ниш. Југословенска влада издаје прокламацију о почетку рата са Немачком и одлуку о општој мобилизацији, али она је стигла сувише касно. Са војностратешког положаја, Земун је представљао значајан фактор пошто се ту налазила Команда ратног ваздухопловства, Команда ратне морнарице и аеродром испод Бежанијске косе.

Југословенско краљевско ратно ваздухопловство се прво супротставило бројчано надмоћнијем непријатељу. Југословенски пилоти који су бранили небо изнад Београда показали су изузетну храброст и пожртвовање што је изазвало дивљење и код самог непријатеља. Бомбардерски пукови су у више наврата успешно бомбардовали немачке оклопне колоне које су напредовале из правца Бугарске као и на неколико непријатељских аеродрома на територији Бугарске, Мађарске па чак и Аустрије. Упркос издаји дела хрватских и словеначких пилота које није заобишло ни ЈКРВ, летачко особље састављено од официра и подофицира свих националности извршавало је беспрекорно своју дужност гинући у неравноправној борби са надмоћнијим непријатељем. Мало је позната чињеница да су самоубилачки напади на противничке авионе, који су иначе у току Другог светског рата првобитно били приписани руским пилотима, први пут извели југословенски пилоти током Априлског рата. Несебичан допринос одбрани неба над Краљевином Југославијом дала је и противвајонска одбрана.

Иако херојски, отпор ЈКРВ је брзо утихнуо. Захваљујући издајству и петој колони која је са земље наводила немачке авионе, помоћна летишта наше авијације су постепено уништавана.

Оно мало авиона што је преостало уништиле су њихове посаде да не би пали непријатељу у руке. Неки од ваздухопловаца покушали су да прелете у СССР и Грчку не би ли наставили борбу, али је највећи део изгинуо у авионским несрећама због изузетно лоших временских услова. Они који су успели, наставили су са борбом у склопу савезничких ваздухопловних снага.

Кључни продор извршила је немачка 12. армија из Бугарске. Она је већ била претходно концентрисана ради напада на Грчку. Напад на граничном фронту код Криве Паланке до планине Беласице, извршен је на трупе Треће армијске области (Моравска, Шумадијска и Брегалничка дивизија и Струмички одред). У нападу немачке 12. армије учествовали су 40. моторизовани корпус, 9. оклопна и 73 пешадијска и моторизована СС. бригада Адолф Хитлер и делови 18. корпуса, 2. оклопна дивизија, уз јаку подршку авијације.

Извор. Wikipedia (Наставља се)



Уређује: мр
сц. др Часлав
Антић

Проблеми код особа оболелих од дијабетеса

УГЉЕНЕ ХИДРАТЕ НЕ ТРЕБА ИЗБЕГАВАСТИ

Лекари саветују да је много боље пити
воду, а воће јести у изворном облику

Када је реч о лечењу пацијената оболелих од дијабетеса, заблуда је да ће само лекови контролисати болест, већ је неопходна и промена дотадашњих навика у исхрани и дисциплина у њиховом придржавању. Од изузетне важности је, такође, да се оброчи не прескачу нити да се прави дуг период између оброка. Поред редовне исхране и самоконтроле, препорука је да се уведе индивидуално одређена физичка активност. Неправилно регулисан дијабетес може да доведе до бројних компликација: атеросклерозе крвних судова, хипертензије, оштећења периферне циркулације, вида и бубрега, болести срца, кожних обољења...

О најчешћим грешкама у исхрани ових пацијената говори др Ана Покрајац, ендокринолог из Лондона, члан УО Британског удружења ендокринолога. Учествовала је у прављењу стратегије Владе Велике Британије за смањење гојазности међу децом.

Према њеним речима, сваки човек који има дијабетес, било да је то тип 1 (који настаје због деструкције бета-ћелија у панкреасу и неопходно је да се лечи инсулином од самог почетка) или тип 2 (који се чешће наслеђује као склоност инсулинској резистенцији која доведе до дијабетеса са повећањем телесне масе и може се изгубити у раним стадијумима пажљивим мерама у начину живота у вези са исхраном), дневно донесе тридесетак одлука које утичу на његову вредност шећера у крви.

Већина ових одлука је у вези са исхраном, то јест храном и пићем које оболели уноси. У случају да особа нема других здравствених проблема, није гојазна, не бави се физички захтевним спортом и не узима више од једне јединице алкохола дневно, за варење 10 грама угљених хидрата треба обезбедити једну јединицу инсулина. Осим тога, сваки човек производи релатив-



*Цела мудрост у третирању дијабетеса јесте
уравнотежена исхрана и физичка активност*

но сталну количину инсулина која подржава друге животне функције осим исхране - каже др Покрајац.

Једна од грешака је, како наглашава, потпуно избегавање уноса угљених хидрата у исхрани.

Лекари и стручњаци који се баве исхраном данас имају много бољи увид о утицају угљених хидрата на метаболизам него пре рецимо 30 година. Угљени хидрати и тзв. кето дијете које доводе до примарног коришћења масти као „погонског горива“ за живот, при чему настају кетони, веома су популарна тема на друштвеним мрежама и у медијима. Традиционални савети у исхрани, који су се базирали на препоруци да дневни унос хране буде базиран на 50 одсто угљених хидрата, превазиђени су. Угљени хидрати долазе из, осим очигледно слатких намирница као што су шећер, мед, суво воће, колачи, слаткиши, и из хлеба, пецива, тестенине, кромпира и воћа. Угљени хидрати су неопходни за жи-

вот. Готово да је немогуће потпуно их искључити из исхране, а није ни препоручљиво - наводи наша саговорница.

Саветује да треба јести воће, али је боље бирати свеже, а не сокове и популарне смутије, јер по јединици запремине сокови и смутији од воћа садрже много више угљених хидрата него само воће.

На овај начин обрађено воће се брже вари и после конзумирања брже доводи до осећаја глади него свеже воће исте количине. Део осећаја ситости потиче и од запремине коју унета храна и пиће заузимају. Ако исцедите или самелјете једну воћку, видећете колико је то мања количина материје него необрађена воћка. Мислим да је ово највећа заблуда у исхрани оболелих од дијабетеса. Много је боље пити воду, а воће јести у изворном облику - истиче др Ана Покрајац.

Банана је, додаје, изазовно воће у метаболичком смислу. Она има хранљиву вредност сличну истој количини заслађеног кромпира. Много је мање инсулина потребно за варење поморанџе, јабуке или кивија него банане, напомиње наша саговорница. У том смислу је и суво воће, објашњава, извор концентрованог воћног шећера.

Наша саговорница напомиње да савремена наука о исхрани препознаје штетан ефекат фокусирања на идеалан састав оброка и фокусира се на оно што је за особу остварљиво.

Постоји концепт тзв. минималне, а смислене промене и сматра се да је то нека промена од 7 до 10 одсто од полазне тачке. Људи су често жртве нереалних очекивања. Савремена дијететика, много ближа психологији него биологији. Сви су већ превише пута чули, а да им то ништа није помогло, да треба јести више намирница биљног порекла, а мање животињског, много људи узима разне непотребне суплементе из простог разлога што је културолошко очекивање да лек дође појавном облику таблете. То је претеран и неуспешно упрошћавање проблема у и храни и претерано пребацивање одговорности на појединца - објашњава она.

Навике у исхрани, додаје лекарка, зависе од доступности поузданих информација могућности избора.

За количину калорија коју добијете из брзе уличне хране потребно је уложити седам пута више новца и више времена да бисте је добили из свежих и здравих намирница. Много људи није у прилици да увек бирају шта је здравије. Зато је важно да постоји стратегија на нивоу друштва ко ће да помогне појединцу да донесе одлуке које су корисне за његово здравље - каже др Ана Покрајац.

Мирјана Сретеновић
Извор: Здравље у тањиру

**Много је мање
инсулина потребно
за варење поморанџе,
јабуке или кивија
него банане**

Убод крпеља

ИНТЕРВЕНЦИЈА,
АНАЛИЗА, ПРЕПОРУКЕ

Одстрањују се само цели и неоштећени крпељи из коже. Одстрањивање заосталих делова претходно откинутих или нестручно вађених крпеља не сматра се хитном медицинском интервенцијом и за те здравствене услуге потребно је обратити се надлежним установама примарне или секундарне здравствене заштите.

Анализа крпеља подразумева утврђивање:

- врсте крпеља јер нису сви крпељи преносиоци Лајмске болести
- развојног стадијума крпеља јер различити развојни стадијуми могу пренети инфекцију у различитим временским периодима
- времена које је крпељ провео у кожи
- да ли је крпељ извађен у потпуности и на правилан начин јер нестручно одстрањивање крпеља један је од најзначајнијих фактора ризика за преношење инфекције
- присуства бактерије Б. бургдорфери у крпељу

На ову анализу је, поред крпеља одстрањених у ВМА, могуће донети и крпеље који су одстрањени самостално или у другим здравственим установама. Донети крпељи морају да буду цели и да од одстрањивања из коже па до доношења на анализу крпељи буду чувани у посудници са физиолошким раствором или обичном водом и то не дужи од 24 до 48 сати.

Из лабораторијске анализе крпеља у ВМА проистиче епидемиолошки закључак о томе како поступати након убода крпеља.



За крпеље који су искидани при вађењу, сасушени, третиран хемијским средствима и слично, не раде се наведене анализе због могућих лажно негативних резултата. У таквим случајевима могуће је радити детекцију Б.бургдорфери у крпељу ПЦР методом на Институту за микробиологију ВМА.

Институт за епидемиологију ВМА

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

НАЈБОЛЈЕ Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Београд, Сазонова 18а
Тел: 011/2435-924

Нови Београд, Булевар Црвене армије 11в
Тел: 011/77-09-099

Нови Сад, Булевар Ослобођења 111
Тел: 021/66-22-757

www.slusniaparatzonex.rs
info@slusniaparatzonex.rs





Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац



Снимио:
Зоран
Јовановић
Мачак

Дизајн:
Милен Чуљић

Година XIX. Број 207. АПРИЛ, 2021.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

Лист излази месечно.

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809



ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

За потребе војних пензионера обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахрањивања преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
 - упис у матичну књигу умрлих,
 - спроводница за пренос покојника,
 - штампање посмртних плаката,
 - продаја погребне опреме,
 - превоз покојника,
 - организација војних почаста,
 - помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
 - Умањење укупних трошкова за висуину рефундације
 - бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.
- Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону заказивање почасне јединице ради одавања почаста преминулим старешинама може се обавити путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ



*Цени ће више онај ђоре
колико ђујеш оној доле.*

*Башина из Раја што има
два краја,
ојравдање неким је без
значаја.*

*Ни у возу више нема класа.
По јединственој се тарифи
каса.*

*Јавно је шврдио да не би био
заменик, чак ни себи.*

*Увек у начелу исти ошаше
на челу,
како у трагу шако и на селу,
у ђићу и јелу.*

*Уиознао жену ђријашеља
и одмах ја ђрошла свака
жеља*

*Цршајући разне маје,
мењао је оловке, јаће и каје.*
Павле С. Бандовић

TANJA dent

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких услуга војним пензионерима и члановима њихове породице, са 10% попушта.
Такође се нуди и могућност одложеног плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х